

SUMANIOS SPECIALIZACIJOS ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA: KETVIRTOJI ATASKAITA

Ataskaita parengta įgyvendinant projektą „Mokslo ir inovacijų politikos prioritetų nustatymo sistemos kūrimas ir diegimas“ (Projekto kodas 10.1.1–ESFA–V–912–01–0003)

© LR Ekonomikos ir inovacijų ministerija

© VŠĮ Vyriausybės strateginės analizės centras

2020 m. gruodis

Ataskaitą parengė:

Aleksandr Izgorodin, Paulius Kamaitis, Justė Rakšytė–Hoimian, Artūras Malysis, Raminta Žemaitytė

Kuriamė
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programą

Pasiūlymus, pastabas, komentarus
prašome siųsti info@strata.gov.lt

SUTRUMPINIMAI IR PAAIŠKINIMAI

BVP – bendrasis vidaus produktas

EIMIN – Lietuvos Respublikos Ekonomikos ir inovacijų ministerija

EDP – verslininkystės paieškos procesas

ESFI – ES fondų investicijų lėšos

EVRK – ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius

„InCites“ – „Web of Science Core Collection“ duomenų bibliometrinės analizės priemonė

LMT – Lietuvos mokslo taryba

LSD – Lietuvos statistikos departamentas

MSI – mokslo ir studijų institucija

MTEP – moksliniai tyrimai ir eksperimentinė (socialinė, kultūrinė) plėtra

MTEPI – moksliniai tyrimai ir eksperimentinė (socialinė, kultūrinė) plėtra ir inovacijos

MVĮ – mažos ir vidutinės įmonės

Q1 žurnalas – pirmi daugiausiai cituojami 25 proc. (pirmas ketvirtis) mokslo leidinių „Web of Science“ publikacijų duomenų bazėje

SFMIS – ES struktūrinės paramos kompiuterinė informacinė valdymo ir priežiūros sistema

SS – sumani specializacija

STRATA – Vyriausybės strateginės analizės centras

SVV – smulkus ir vidutinis verslas

ŠMSM – Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija

„Web of Science“ – mokslinių publikacijų citavimo ir bibliografinės informacijos duomenų bazė, valdoma „Clarivate Analytics“

ĮVADAS.....	6
1. SUMANIOS SPECIALIZACIJOS PRIORITETŲ MAKROEKONOMINĖ APŽVALGA .	7
2. SUMANIOS SPECIALIZACIJOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS	16
3. SUMANIOS SPECIALIZACIJOS PRIORITETŲ FINANSAVIMO ANALIZĖ	25
4. SUMANIOS SPECIALIZACIJOS UŽDAVINIŲ ĮGYVENDINIMAS	28
5. SUMANIOS SPECIALIZACIJOS PRIORITETŲ PAJĖGUMO PAŽANGA	44
IŠVADOS.....	47
SIŪLYMAI	49

Sumanios specializacijos prioritetai ir jų tematikos:

Energetika ir tvari aplinka

- Paskirstytojo ir centralizuoto generavimo, tinklų ir efektyvaus energijos vartojimo sistemos sąveikumo stiprinimas (Energetikos sistemos)
- Esamų ir naujų galutinių vartotojų poreikių tenkinimas, energijos vartojimo efektyvumo, išmanumo stiprinimas (Energetikos efektyvumas ir išmanumas)
- Atsinaujinančiųjų biomasės ir saulės energijos išteklių panaudojimo ir atliekų perdirbimo energijai gauti plėtra (Biomasės ir saulės energetika)

Sveikatos technologijos ir biotechnologijos

- Molekulinės technologijos medicinai ir biofarmacija (Molekulinės technologijos)
- Pažangios taikomosios technologijos asmens ir visuomenės sveikatai (Visuomenės sveikata)
- Pažangi medicinos inžinerija ankstyvai diagnostikai ir gydymui (Medicinos inžinerija)

Agroinovacijos ir maisto technologijos

- Tvarūs agrobiologiniai išteklių ir saugus maistas (Saugus maistas)
- Beatliekis biožaliavų perdirbimas į vertingus komponentus (Biožaliavų perdirbimas)

Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos

- Fotoninės ir lazerinės technologijos (Lazerinės technologijos)
- Pažangiosios medžiagos ir konstrukcijos (Pažangios medžiagos)
- Lanksčios produktų kūrimo ir gamybos technologijos (Lanksčios sistemos)

Išmanusis, netaršus, susietas transportas (Transportas, logistika)

- Išmaniosios transporto sistemos (Transporto sistemos)
- Tarptautinių transporto koridorių valdymo ir transporto rūšių integracijos technologijos (modeliai) (Transporto koridoriai)

Informacinės ir ryšių technologijos

- Dirbtinis intelektas, didieji ir paskirstytieji duomenys (Dirbtinis intelektas)
- Daiktų internetas (Daiktų internetas)
- Įvairiarūšė analizė, apdorojimas ir diegimas (Įvairiarūšė analizė)
- Kibernetinis saugumas (Kibernetinis saugumas)
- Finansinės technologijos ir blokų grandinės (Finansinės technologijos)

Įtrauki ir kūrybinga visuomenė

- Modernios ugdymosi technologijos ir procesai (Ugdymosi technologijos)
- Dizaino ir audiovizualinių medijų technologijos ir produktai (Medijų technologijos)
- Socialinės ir kultūrinės inovacijos visuomenės vystymo produktams ir paslaugoms kurti, novatoriški verslo modeliai (Sociokultūrinės inovacijos)
- Lanksčiosios ir taikomosios procesų valdymo technologijos (Procesų valdymas).

ĮVADAS

2014 m. balandžio 30 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtino Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (sumanios specializacijos) kryptių ir jų prioritetų įgyvendinimo programą. Įgyvendinant šią programą skatinama kurti ir diegti inovatyvias technologijas ir produktus, sprendžiant ilgalaikius nacionalinius iššūkius bei atliepiančias globalias tendencijas, didinti Lietuvos ūkio subjektų konkurencingumą, galimybes įsitvirtinti globaliose rinkose. Taip siekiama mokslo, technologijų ir inovacijų sprendimais padidinti didelės pridėtinės vertės, žinioms ir aukštos kvalifikacijos darbo jėgai imlių ekonominių veiklų įtaką šalies BVP ir struktūriniam ūkio pokyčiams.

Programos įgyvendinimo laikotarpis – 2014–2020 m. Šiuo laikotarpiu programos įgyvendinimas yra nuolat stebimas, analizuojamas ir vertinamas. Stebėseną bei vertinimą organizuoja ir atlieka Lietuvos Respublikos Ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – EIMIN) bei Vyriausybės strateginės analizės centras (toliau – STRATA).

Analizė yra atlikta pagal 2019 m. atnaujintos sumanios specializacijos struktūrą, t. y. pagal 7 prioritetus¹. Prioritetai įgyvendinami per prioritetų veiksmų plane numatytas priemones, kurios, savo ruožtu, finansuojamos Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis.

Stebėsenos ataskaitos tikslas – įvertinti skirtingus sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių ekonomikos sektorių makroekonominių rodiklių dinamiką, nustatyti pažangą įgyvendinant sumanios specializacijos programoje įvardintus tikslus bei sumanios specializacijos veiksmų plane numatytus uždavinius. Ataskaitos išvadose pateikiami pagal sumanios specializacijos prioritetus veikiančių ekosistemos dalyvių veiklos aktyvumą bei potencialą atspindintys kritinės masės skaičiavimai, pagal kuriuos galima išskirti sumanios specializacijos programos prioritetus, šiuo programos įgyvendinimo laikotarpiu demonstruojančius vadinamąjį „kritinę masę“. Remiantis rezultatais galima daryti preliminarias išvadas apie programos prioritetus, kuriuose stebimas didesnis mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros bei inovacijų (toliau – MTEPI) aktyvumas ir potencialas.

Ataskaitoje 1, 2.1 ir 2.2 skyriuose nagrinėjamos sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose veikiančios įmonės, 2.3 skyriuje nagrinėjamos įmonės, kurias identifikavo paprašyti EDP ekspertai ir ekspertškai priskirti konkrečias įmones, kurios vykdo MTEPI veiklą sumanios specializacijos prioritetų tematikose. 3, 4 skyriuose nagrinėjamos įmonės, kurios gavo finansavimą 2014-2020 ES fondo prioritete „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“.

---

¹ Atnaujinus sumanios specializacijos programą 2019 m. buvo išskirti 7 prioritetai: „Energetika ir tvari aplinka“, „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“, „Agroinovacijos ir maisto technologijos“, „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“, „Išmanusis, netaršus, susietas transportas“, „Informacinės ir ryšių technologijos“, „Itrauki ir kūrybinga visuomenė“.

1. SUMANIOS SPECIALIZACIJOS PRIORITETŲ MAKROEKONOMINĖ APŽVALGA

Metodologija

Sumanios specializacijos prioritetų makroekonominė apžvalga buvo atlikta siekiant įvertinti sumanios specializacijos makroekonominių rodiklių dinamiką pagal įvairius makroekonominius kriterijus.

Lietuvos statistikos departamentas (toliau – LSD) savo duomenų bazėse atskirai nepateikia duomenų pagal sumanios specializacijos prioritetus, todėl siekiant nustatyti sumanios specializacijos prioritetų ryšį su konkrečiais ekonomikos sektoriais, daroma prielaida, kad kiekvieną sumanios specializacijos prioritetą galima susieti su atskira ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus (toliau – EVRK) veikla. Sumanios specializacijos prioritetų klasifikacija pagal EVRK veiklas buvo atlikta pasitelkiant ekspertus verslininkystės paieškos proceso (toliau – EDP) metu, EDP ekspertų sudaryta klasifikacija nemaža dalimi susideda iš keturių EVRK ženklų kodų, kadangi buvo stengiamasi į sumanios specializacijos prioritetus atsirinkti kuo smulkesnes EVRK veiklas. Atitinkamai, atliekant makroekonominę analizę, didžioji dalis duomenų buvo paimta iš LSD metinių verslo rodiklių duomenų bazės (<https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/> → verslo statistika → verslo struktūra ir finansai → metiniai verslo struktūros rodikliai). EDP ekspertų sudarytoje sumanios specializacijos klasifikacijoje pagal EVRK kodus taip pat buvo naudojami dviejų ir trijų EVRK ženklų duomenys.

Siekiant tiksliau išanalizuoti makroekonominius sumanios specializacijos prioritetų rodiklius, rengiant 2020 m. ataskaitą palyginti su 2019 m. buvo atlikti keli svarbūs metodologiniai pokyčiai:

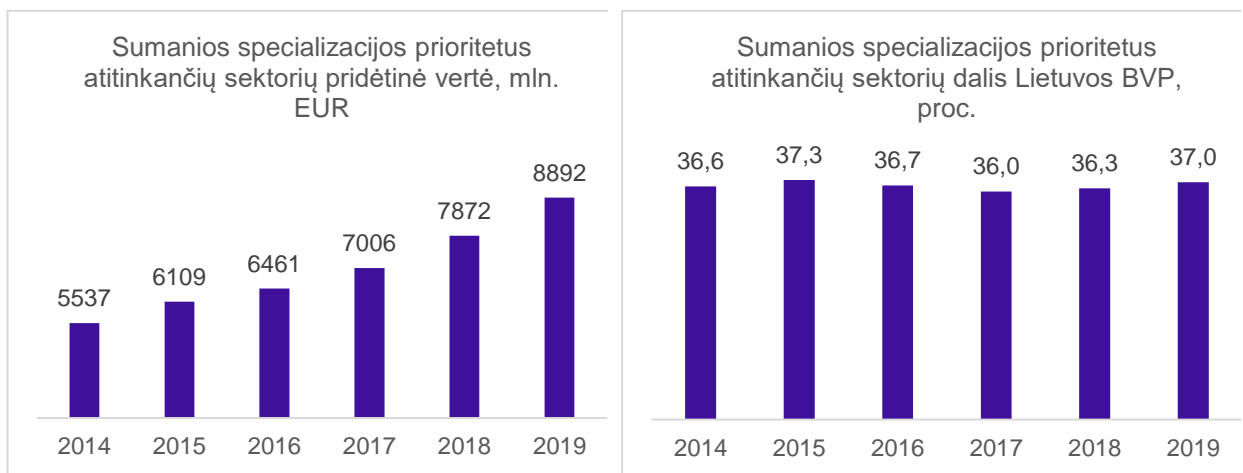
- Detaliau išnagrinėjus EDP ekspertų sudarytą EVRK kodų priskyrimą sumanios specializacijos prioritetams, buvo pastebėta, kad dalis EVRK kodų visiškai neatitinka Prioriteto pobūdžio. Tokie EVRK kodai buvo eliminuoti iš Prioritetui priskirtų EVRK kodų sąrašo;
- Prioritetams priskirti EVRK kodai apima dviejų, trijų ir keturių EVRK ženklų duomenis. Tačiau dėl tokio priskyrimo atsirado dirbtinai padidintų makroekonominių rodiklių rizika. Pavyzdžiui, EDP ekspertai prie sumanios specializacijos prioritetų priskiria C26; C261; C262; C263 EVRK kodus. Tačiau sumuojant šių EVRK kodų ženklų makroekonominius rodiklius, išeina, kad tam tikro prioriteto makroekonominiai duomenys yra padidinami, kadangi pavyzdyje patekti smulkesni EVRK kodai ir taip patenka į stambesnį EVRK kodą. Naujoje metodologijoje iš stambesnių EVRK kodų (skyrų) buvo eliminuoti į tą patį skyrų įeinančios EVRK grupės (trijų ženklų EVRK kodas) ir klasės (keturių ženklų EVRK kodas).
- Atskiruose sumanios specializacijos prioritetuose pasikartodavo tie patys EVRK kodai, t. y. tas pats EVRK kodas buvo priskirtas iš karto keliems sumanios specializacijos prioritetams. Tokiu atveju buvo įvesti koeficientai, t. y. pasikartojančio EVRK kodo reikšmė buvo padalinta tarp kelių prioritetų. Koeficientų reikšmės buvo įvedamos atsižvelgiant į EVRK kodų atitikimą Prioriteto veiklos pobūdžiui.

1.1. Bendroji pridėtinė vertė ir produktyvumas

Remiantis LSD duomenimis, nuo 2014 m. sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių ekonomikos sektorių pridėtinė vertė padidėjo 61 proc., arba 3,3 mlrd. EUR. ir 2019 m. pasiekė 8,9 mlrd. EUR dydį.

Sumanios specializacijos prioritetus atitinkantys sektoriai turi reikšmingą poveikį Lietuvos BVP: 2019 m. jie iš viso generavo 37 proc. viso Lietuvos BVP. Tačiau nepaisant sparčios plėtros (61 proc. augimo 2014–2019 m.), ši dalis 2014–2019 m. iš esmės nesikeitė. Tai reiškia, kad nagrinėjamu laikotarpiu šių sektorių pridėtinė vertė augo panašiu tempu kaip ir bendras Lietuvos BVP, t.y. sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių ekonomikos sektorių pridėtinė vertė išaugo 61 proc., o Lietuvos BVP išaugo 58 proc.

1 pav. Sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių sektorių pridėtinė vertė ir dalis Lietuvos BVP

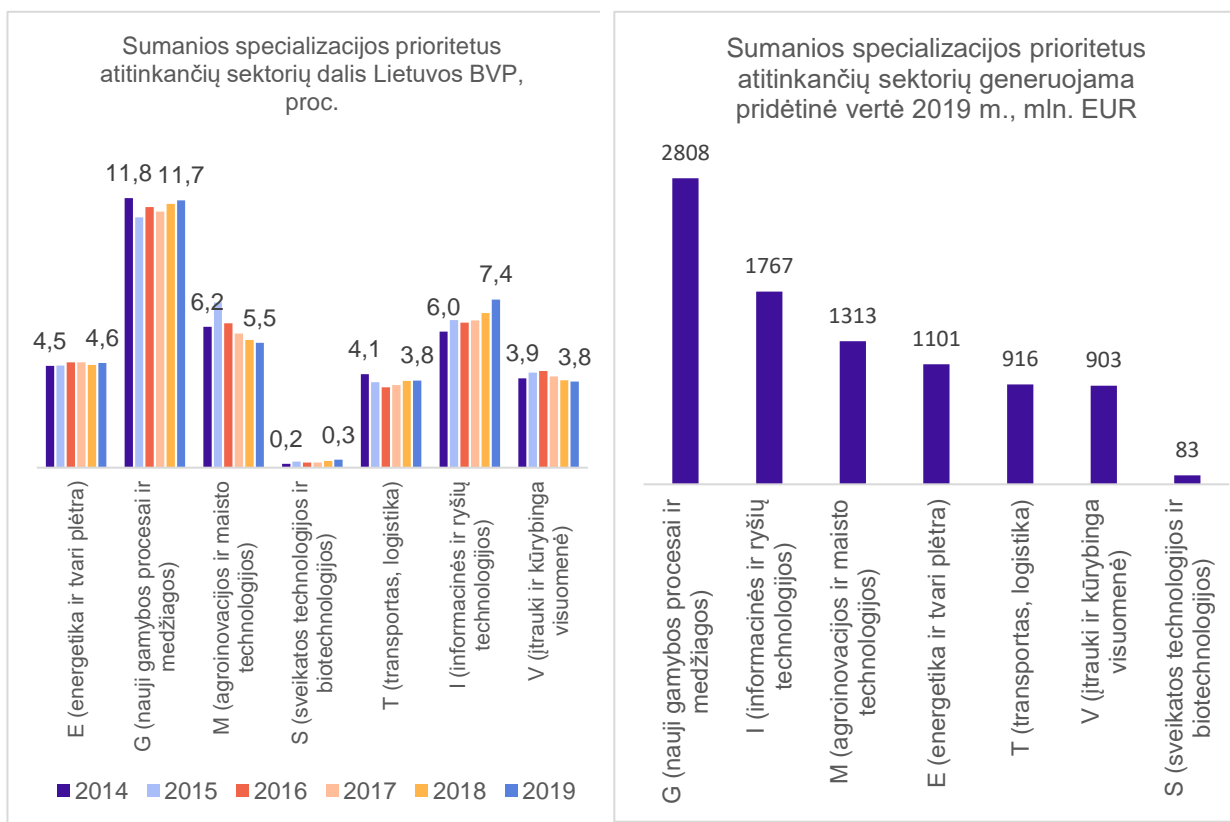

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Analizuojant pridėtinę vertę bei dalį Lietuvos BVP, išryškėja ryškūs skirtumai tarp pačių sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių ekonomikos sektorių. 2019 m. didžiausią įtaką Lietuvos BVP turėjo prioritetui „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“ priskirti ekonomikos sektoriai (2,8 mlrd. EUR, arba 11,7 proc. Lietuvos BVP), o mažiausią įtaką Lietuvos BVP turėjo prioritetui „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ priskirti ekonomikos sektoriai (83 mln. EUR, arba 0,3 proc. Lietuvos BVP).

2 pav. Sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių sektorių generuojama pridėtinė vertė 2019 m. ir dalis Lietuvos BVP, proc.

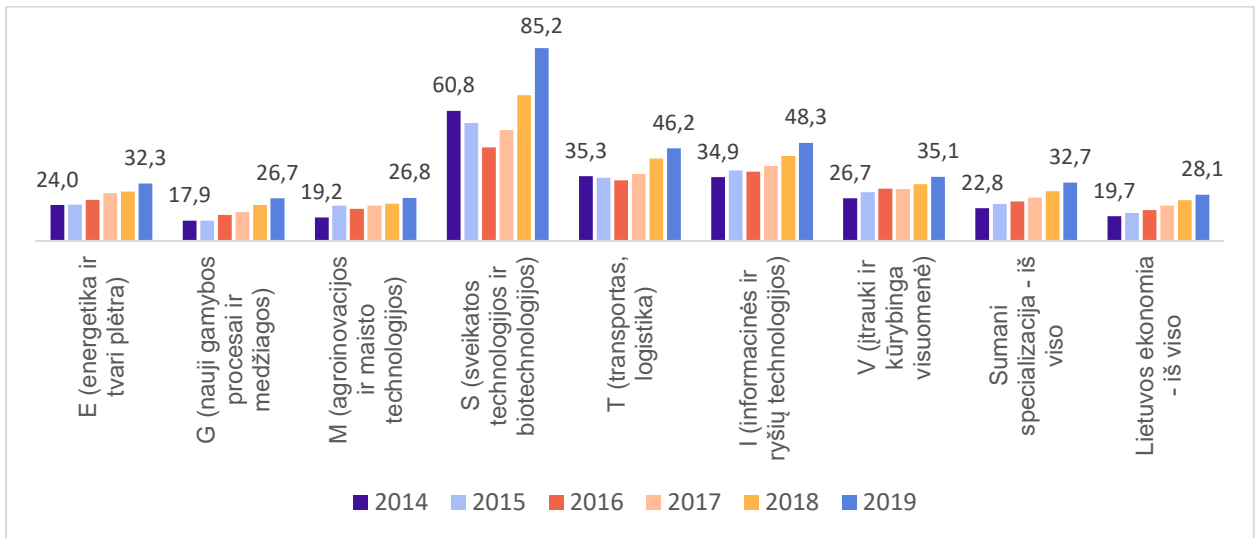

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Tačiau nors prioritetą „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ atitinkantys ekonomikos sektoriai pasižymi mažiausia nominalia pridėtine verte tarp visų sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių ekonomikos sektorių, būtent šie sektoriai pasižymi didžiausiu produktyvumu, t. y. bendrąja pridėtine verte, generuojama vieno darbuotojo per metus. 2019 m. vienas prioritetui „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ priskirtinų ekonomikos sektorių darbuotojas generavo 85 tūkst. EUR pridėtinės vertės per metus, tuo metu, kai visiems sumanios specializacijos prioritetams priskirtiniams ekonomikos sektoriams vienas darbuotojas 2019 m. iš viso generavo 32,7 tūkst. EUR pridėtinės vertės per metus. Kalbant apie sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių ekonomikos sektorių produktyvumo dinamiką, būtina atkreipti dėmesį ir į kitus svarbius aspektus:

1. Sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių ekonomikos sektorių vieno darbuotojo generuojama metinė pridėtinė vertė (32,7 tūkst. EUR) yra didesnė nei visoje Lietuvos ekonomikoje (28,1 tūkst. EUR). Tai reiškia, kad sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose veikiančios įmonės yra santykinai labiau orientuotos į aukštos pridėtinės vertės generavimą nei įmonės, veikiančios už sumanios specializacijos prioritetų ribų.
2. 2014–2019 m. visuose sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose pastebimas ženklus produktyvumo prieaugis, t. y. produktyvumas išaugo 43,6 proc. nuo 22,8 tūkst. EUR per metus 2014 m. iki 32,7 tūkst. EUR per metus 2019 m. Tai rodo, kad minėtu laikotarpiu išaugo įmonių orientacija į inovacijas, o jų taikymas daro įtaką kuriamos pridėtinės vertės didėjimui.

3 pav. Bendroji pridėtinė vertė, tenkanti vienam darbuotojui, tūkst. EUR per metus

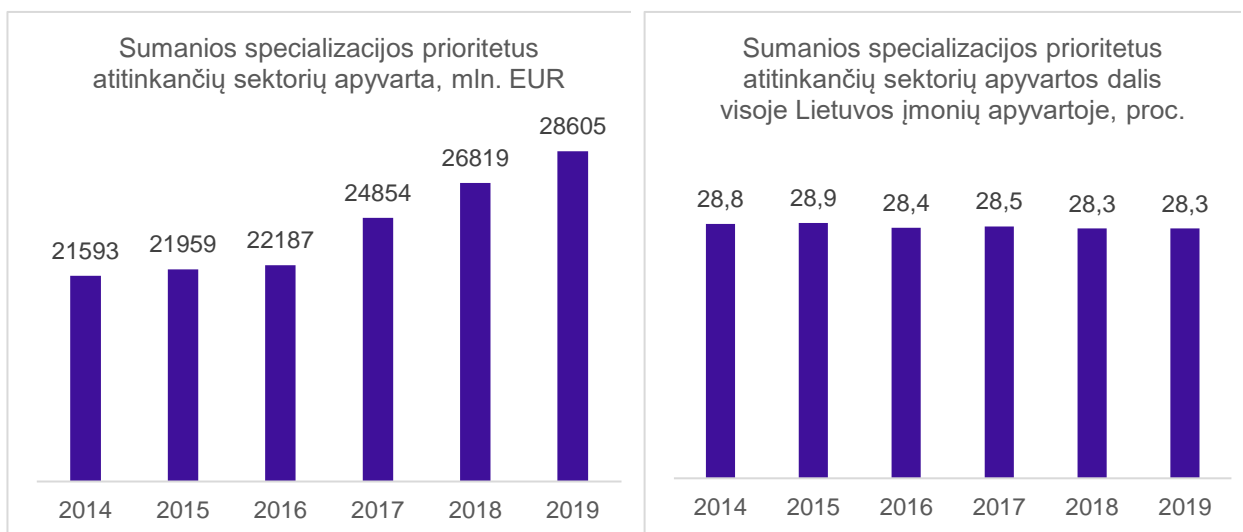

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

1.2. Apyvarta ir apyvarta, tenkanti vienam darbuotojui

Sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių sektorių apyvarta nuo 2014 m. išaugo 32 proc. ir 2019 m. siekė 28,6 mlrd. EUR. Kaip ir BVP atveju, tai yra didžiausia apyvartos reikšmė per visą nagrinėjamą laikotarpį.

4 pav. Sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose sektoriuose veikiančių įmonių apyvarta ir dalis visoje Lietuvos įmonių apyvartoje

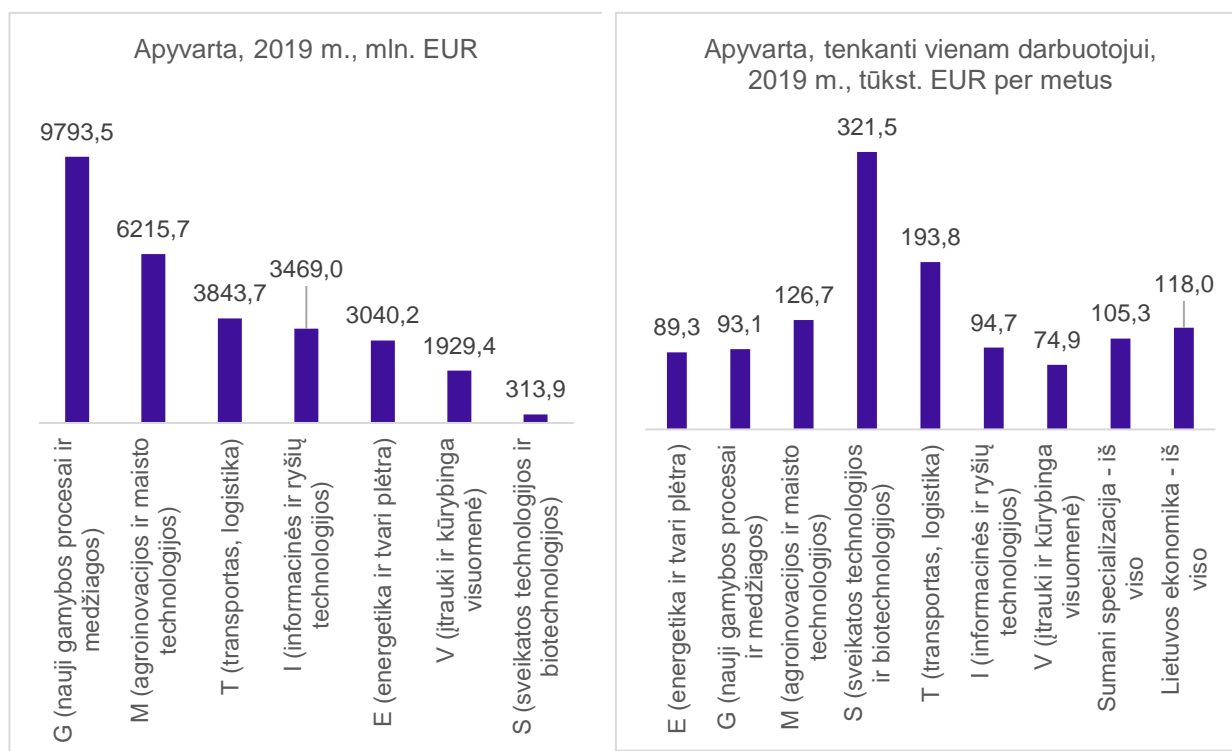

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Tačiau kaip ir bendrosios pridėtinės vertės atveju, sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių ekonomikos sektorių dalis visoje Lietuvos įmonių apyvartoje 2014–2019 m. išliko stabili ir tai reiškia, kad 2014–2019 m. sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių sektorių apyvarta augo labai panašiu tempu, kaip ir visų Lietuvos įmonių apyvarta.

Pagal metinės apyvartos dydį lyderiu tarp visų sumanios specializacijos prioritetų 2019 m. buvo prioritetas „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“, kuriam priskirtinuose ekonomikos sektoriuose veikiančios įmonės 2019 m. pasiekė 9,7 mlrd. EUR apyvartą. Mažiausia apyvarta 2019 m. pasižymėjo prioritetas „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ (313,9 mln. EUR). Tačiau prioritetas „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ išsiskiria pagal apyvartą, generuojamą vieno darbuotojo – 321,5 tūkst. EUR, tuo metu, kai bendras visų prioritetų rodiklis siekė 105 tūkst. EUR. Tai rodo, kad prioritetui „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ priskirtinuose ekonomikos sektoriuose veikiančios įmonės yra itin orientuotos į aukštos pridėtinės vertės generavimą.

5 pav. Metinė apyvarta ir apyvarta, tenkanti vienam darbuotojui

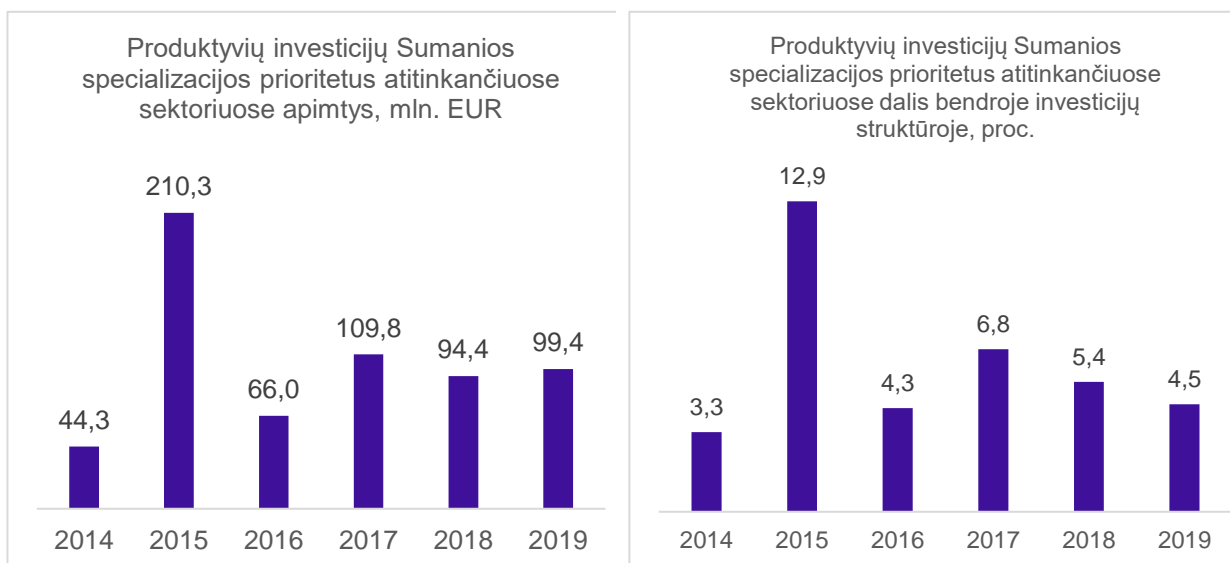

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

1.3. Produktyvios investicijos

Produktyvių investicijų (investicijos į patentus, licencijas ir programinę įrangą) dinamika sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose sektoriuose yra itin netolygi. Tikėtina, kad taip yra dėl gana nedidelės šių investicijų dalies bendroje įmonių, veikiančių sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose sektoriuose, struktūroje. 2019 m. sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose sektoriuose produktyvių investicijų apimtys siekė 99 mln. EUR. Viena vertus, lyginant su 2014 m., produktyvių investicijų apimtys sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose sektoriuose padidėjo net 2,2 karto, tačiau negalima daryti vienareikšmiškos išvados dėl produktyvių investicijų dinamikos. Kaip galima matyti žemiau pateiktame grafike (6 pav.), produktyvių investicijų apimtys auga netolygiai. Tai reiškia, kad sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių sektorių produktyvių investicijų dinamikai didelę įtaką daro pavienės įmonių investicijos į patentus, licencijas ir programinę įrangą. Vidutiniškai, 2014–2019 m. produktyvios investicijos sudarė 6,2 proc. nuo visų investicijų (skaičiuojamas 2014–2019 m. vidurkis).

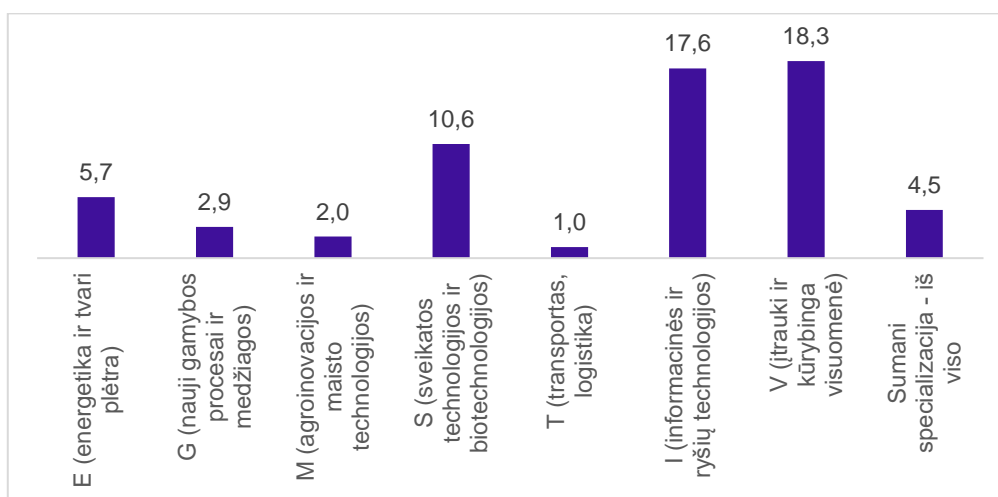
6 pav. Produktivių investicijų sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose sektoriuose apimtys, mln. EUR ir jų dalis bendroje investicijų struktūroje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

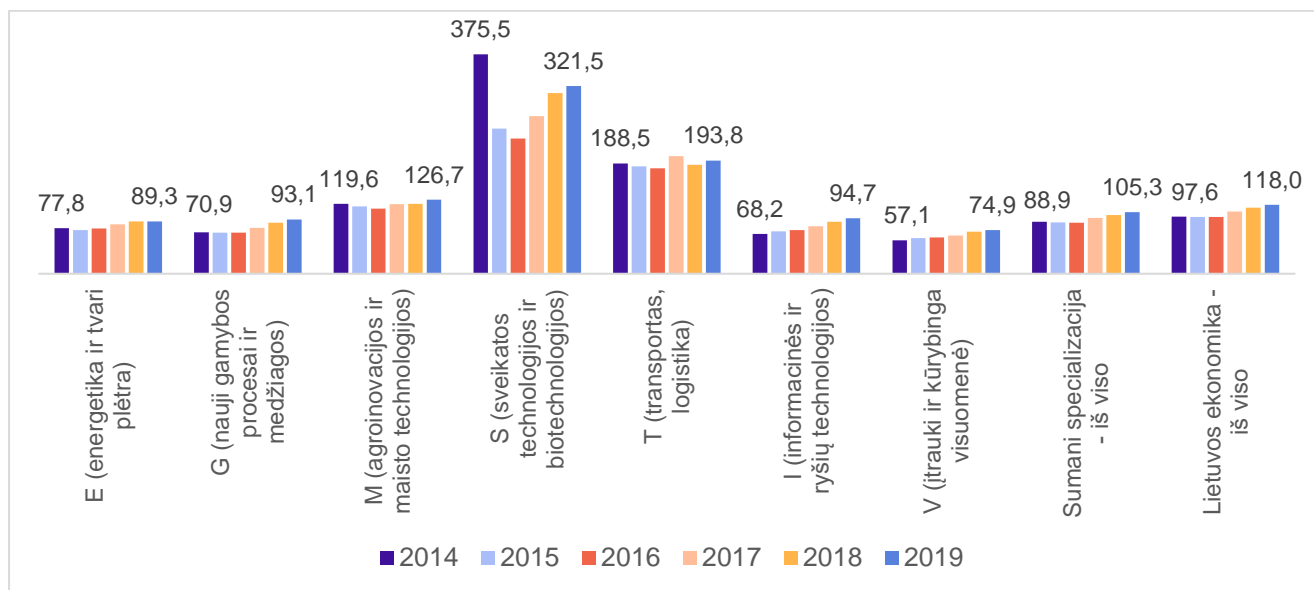
2019 m. pagal produktivių investicijų dalį visoje investicijų struktūroje pirmavo prioritetus „Informacinės ir ryšių technologijos“ bei „Įtrauki ir kūrybinga visuomenė“ atitinkantys sektoriai, kurių produktyvios investicijos sudarė atitinkamai 17,6 ir 18,3 proc. nuo visų investicijų. Šie skaičiai koreliuoja su vieno darbuotojo generuojamos metinės apyvartos rodikliu. 2014–2019 m. būtent prioritetus „Informacinės ir ryšių technologijos“ bei „Įtrauki ir kūrybinga visuomenė“ atitinkantys ekonomikos sektoriai pasižymėjo didžiausiu vienam darbuotojui tenkančios apyvartos prieaugiu, atitinkamai 39 ir 31 proc., tuo metu, kai kituose prioritetuose šis prieaugis siekė 18,5 proc.

7 pav. Produktivių investicijų sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose sektoriuose dalis bendroje investicijų struktūroje, 2019 m., proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

8 pav. Vieno darbuotojo generuojama apyvarta sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose sektoriuose, tūkst. EUR per metus

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

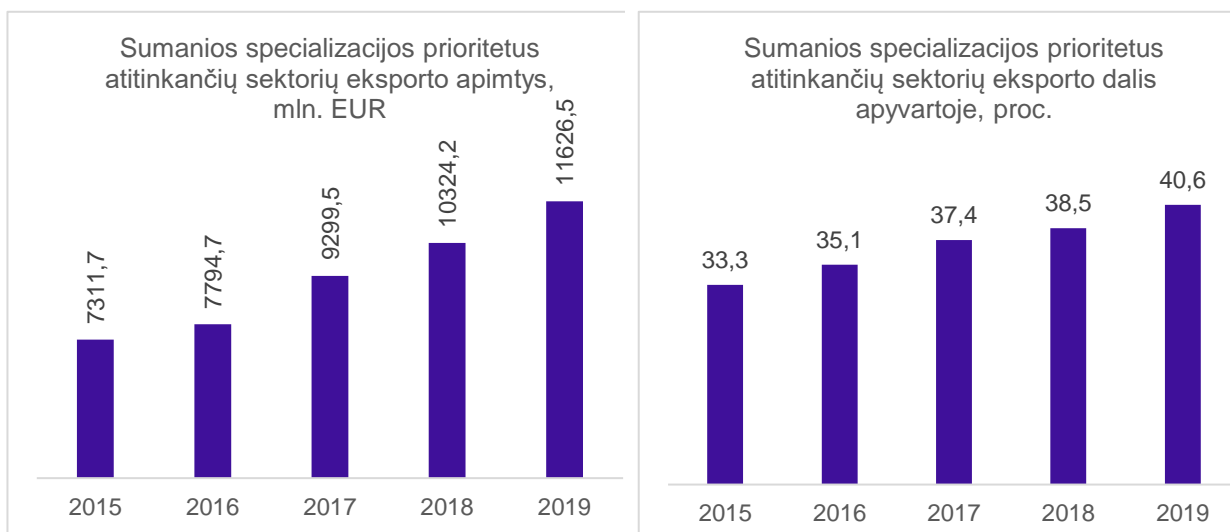
1.4. Eksportas

Šioje ataskaitoje eksporto duomenys yra skaičiuojami ne nuo 2014 m., bet nuo 2015 m. dėl reikšmingų paslaugų eksporto apimčių skaičiavimo metodologijos pokyčių.

Sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose veikiančių įmonių eksporto apimtys 2015–2019 m. sparčiai augo (59 proc.) ir 2019 m. pasiekė 11,6 mlrd. EUR. 2015–2019 m. sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių sektorių eksporto apimtys augo beveik dvigubai greičiau nei bendra įmonių apyvarta (32 proc.), o šis augimas pastebimas visuose be išimties sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose.

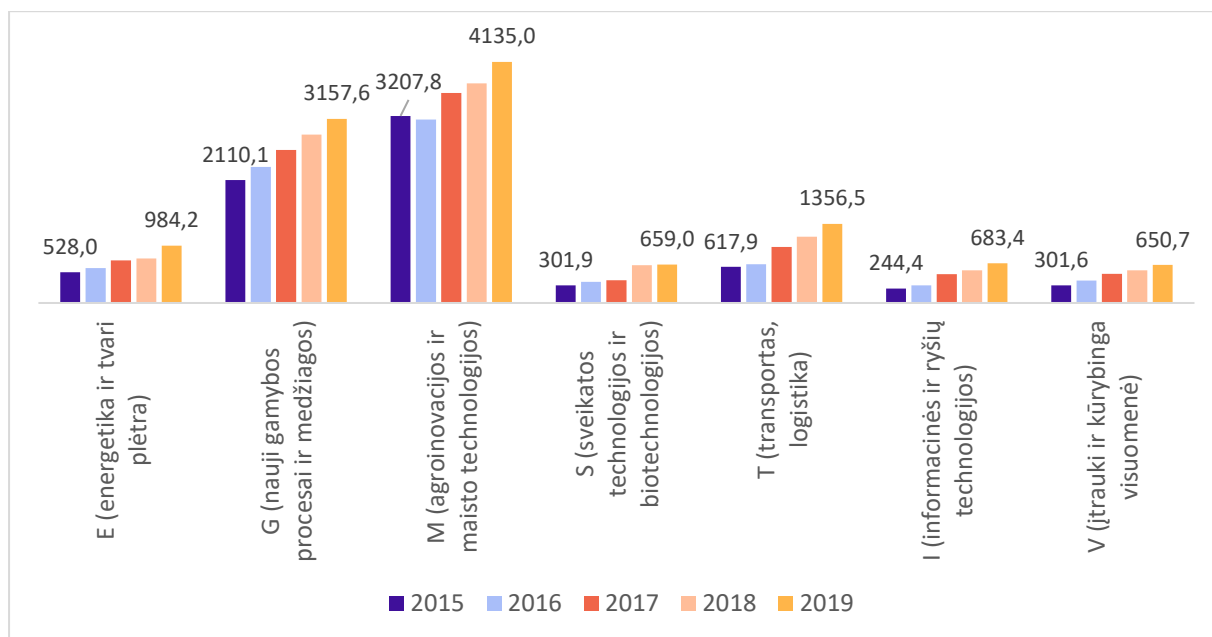
Sparti eksporto plėtra lėmė, kad 2015–2019 m. 1,6 karto sumažėjo sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių ekonomikos sektorių prekybos deficitas: nuo 2,7 mlrd. EUR 2015 m. iki 1,6 mlrd. EUR 2019 m. Atitinkamai, prekybos balanso santykis su pridėtine verte sumažėjo nuo 44 proc. pridėtinės vertės 2015 m. iki 18 proc. pridėtinės vertės 2019 m.

9 pav. Sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių sektorių eksporto apimtys ir eksporto dalis apyvartoje

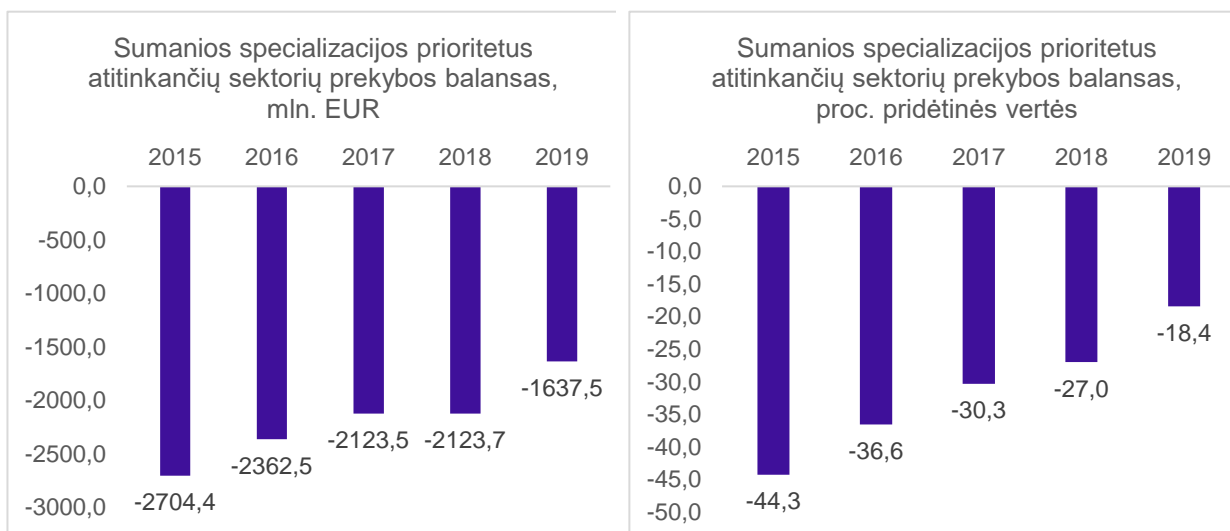
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

10 pav. Sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių sektorių eksporto apimtys, mln. EUR

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

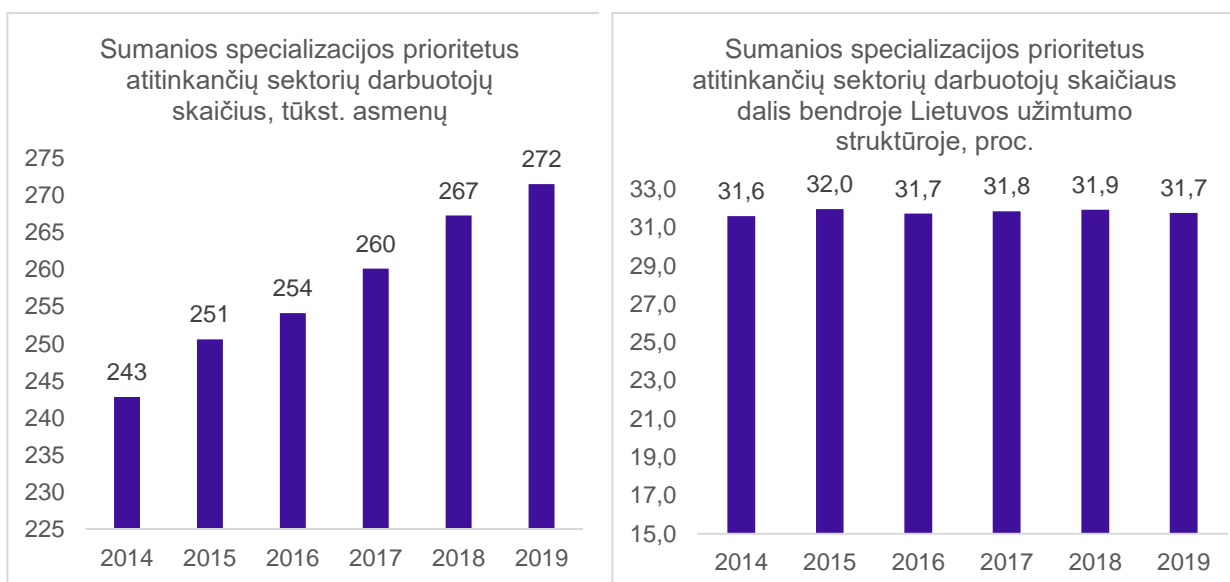
11 pav. Sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių sektorių prekybos balansas

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

1.5. Darbuotojų skaičius

12 pav. Sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių sektorių darbuotojų skaičius ir dalis bendroje Lietuvos užimtumo struktūroje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2019 m. sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose sektoriuose dirbo 272 tūkst. užimtųjų. Jų skaičius tolygiai auga ir nuo 2014 m. padidėjo 12 proc. arba 29 tūkst. asmenų. Tačiau kaip ir kitų makroekonominių rodiklių atveju, sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose sektoriuose dirbančių užimtųjų dalis bendroje Lietuvos užimtumo struktūroje 2014–2019 m. iš esmės nesikeitė, o tai reiškia, kad 2014–2019 m. darbuotojų skaičiaus augimo tempas sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose sektoriuose ir visoje Lietuvos ekonomikoje buvo labai panašus.

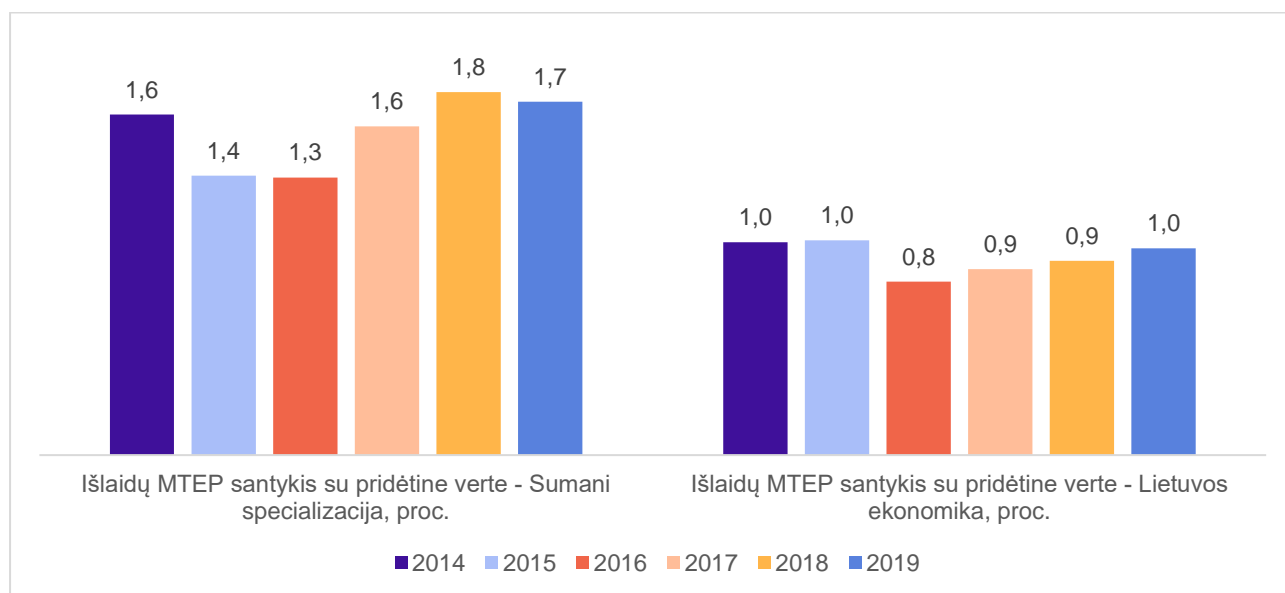
2. SUMANIOS SPECIALIZACIJOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

Siekiant įvertinti pažangą įgyvendinant sumanios specializacijos tikslus, buvo analizuojami sumanios specializacijos programoje nustatyti rodikliai.

2.1.1. Išlaidos MTEP

Sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose veikiančiose įmonėse MTEP išlaidos palyginti su 2014 m., padidėjo 1,6 karto ir 2019 m. siekė 152 mln. EUR, o MTEP išlaidų santykis su pridėtine verte 2014–2019 m. viršijo visos Lietuvos ekonomikos atitinkamą reikšmę. Tai reiškia, kad sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose veikiančios įmonės yra santykinai labiau linkusios investuoti į MTEP nei tos, kurios veikia už sumanios specializacijos prioritetų ribų.

13 pav. MTEP išlaidų santykis su generuojama pridėtine verte, proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.2. Programos tikslai

Pirmasis sumanios specializacijos programos tikslas – kurti inovatyvias technologijas, produktus, procesus ir (arba) metodus ir naudojant šios veiklos rezultatus atliepti globalias tendencijas ir ilgalaikius nacionalinius iššūkius. Šio tikslo pasiekimas matuojamas trimis rodikliais:

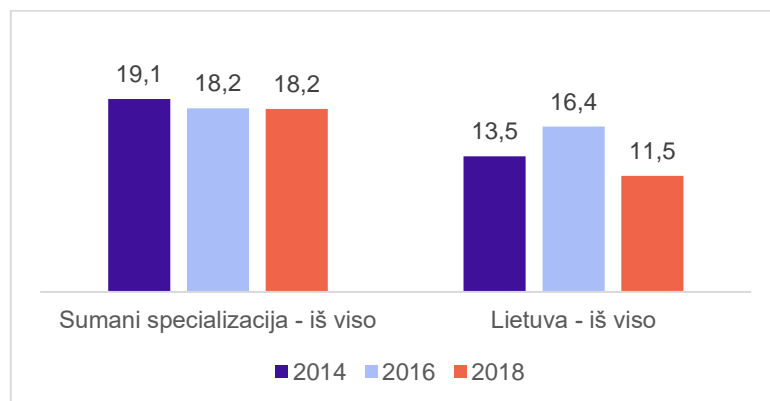
- visos įmonių apyvartos dalis, kurią sudaro apyvarta iš naujų produktų pardavimo rinkoje ir įmonėje;
- mažos ir vidutinės įmonės, diegiančios naujus produktus ar procesus;
- užimtumas žiniomis grįstuose sektoriuose.

2.2.1. Įmonių apyvartos dalis, kurią sudaro apyvarta iš naujų produktų pardavimo rinkoje ir įmonėje

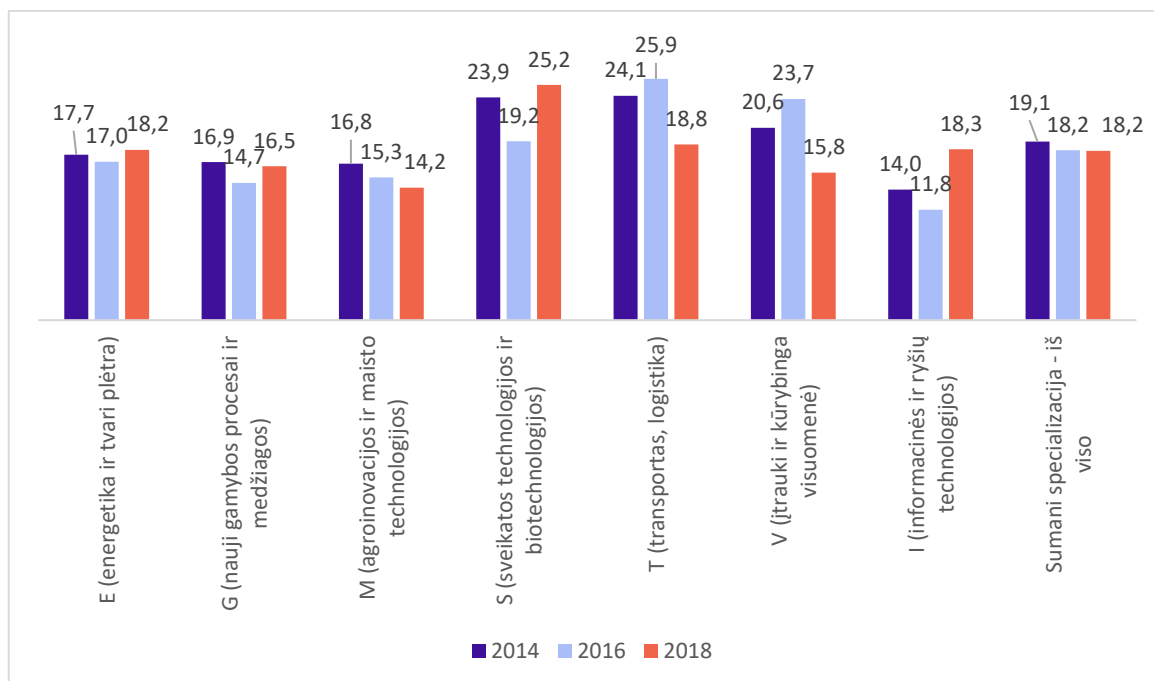
Palyginti su kitais sektoriais, sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose veikiančios įmonės santykinai daugiau uždirba iš inovatyvių produktų pardavimų: 2018 m. sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose veikiančių įmonių pajamos iš inovatyvių produktų pardavimo siekė 18,2 proc. bendrų pajamų; visoje Lietuvos ekonomikoje ši dalis buvo kiek mažesnė ir siekė 11,5 proc.

14 pav. Įmonių apyvartos dalis, kurią sudaro apyvarta iš naujų produktų pardavimo rinkoje ir įmonėje, proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

15 pav. Įmonių apyvartos dalis, kurią sudaro apyvarta iš naujų produktų pardavimo rinkoje ir įmonėje pagal sumanios specializacijos prioritetus, proc.

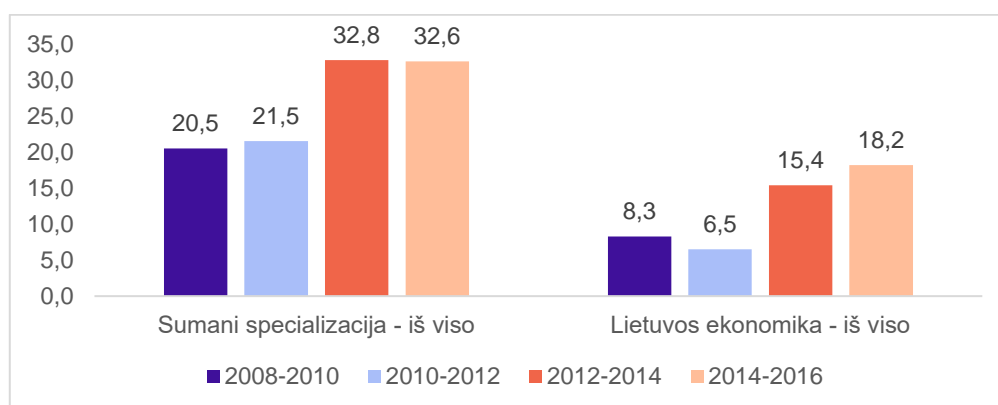

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.2.2. Mažos ir vidutinės įmonės, diegiančios naujų produktų ar procesų inovacijas

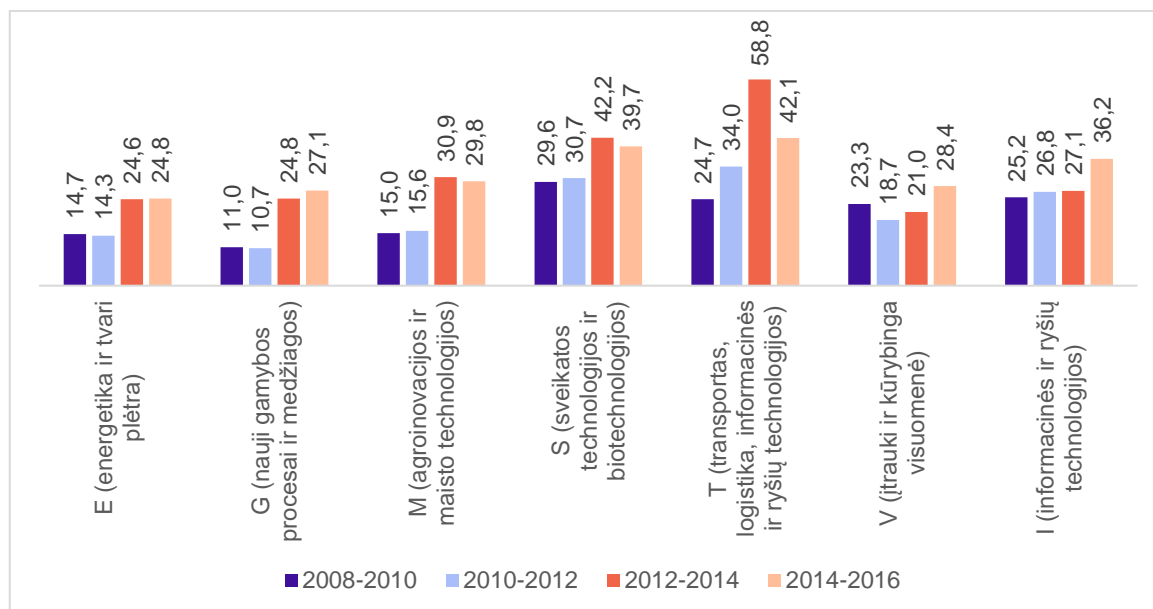
Sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose veikiančios įmonės yra santykinai labiau linkusios diegti produktų ar procesų inovacijas nei kituose Lietuvos ekonomikos sektoriuose veikiančios įmonės. 32,6 proc. sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose veikiančių įmonių diegia produktų ar procesų inovacijas, tuo metu, kai visoje Lietuvoje tik 18 proc. įmonių diegia produktų ar procesų inovacijas. Tiek visoje Lietuvos ekonomikoje, tiek sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose pastebima ilgalaikė pažanga (naujausi prieinami duomenys apie įmones, diegiančias produktų ar procesų inovacijas yra 2014–2016 m.).

16 pav. Mažos ir vidutinės įmonės, diegiančios naujų produktų ar procesų inovacijas, proc. nuo visų įmonių

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

17 pav. Mažos ir vidutinės įmonės, diegiančios naujų produktų ar procesų inovacijas, proc. nuo visų įmonių

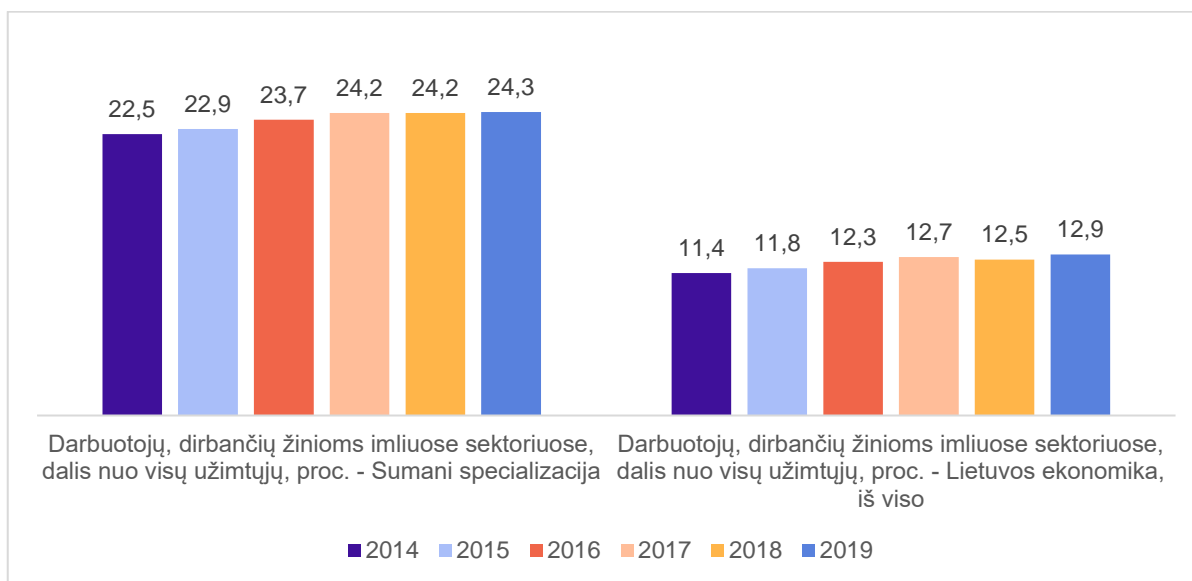

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.2.3. Užimtumas žinioms imliuose sektoriuose

2019 m. žinioms imliuose sektoriuose dirbo 24 proc. visų sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių ekonomikos sektoriuose užimtų darbuotojų, o visoje Lietuvos ekonomikoje žinioms imliuose sektoriuose dirba maždaug dvigubai mažesnė darbuotojų dalis (12,9 proc.).

18 pav. Darbuotojų, dirbančių žinioms imliuose sektoriuose, dalis nuo visų užimtųjų, proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Antrasis sumanios specializacijos programos tikslas – didinti Lietuvos ūkio subjektų konkurencingumą ir galimybes įsitvirtinti globaliose rinkose. Tikslą pasiekimas matuojamas šiais rodikliais:

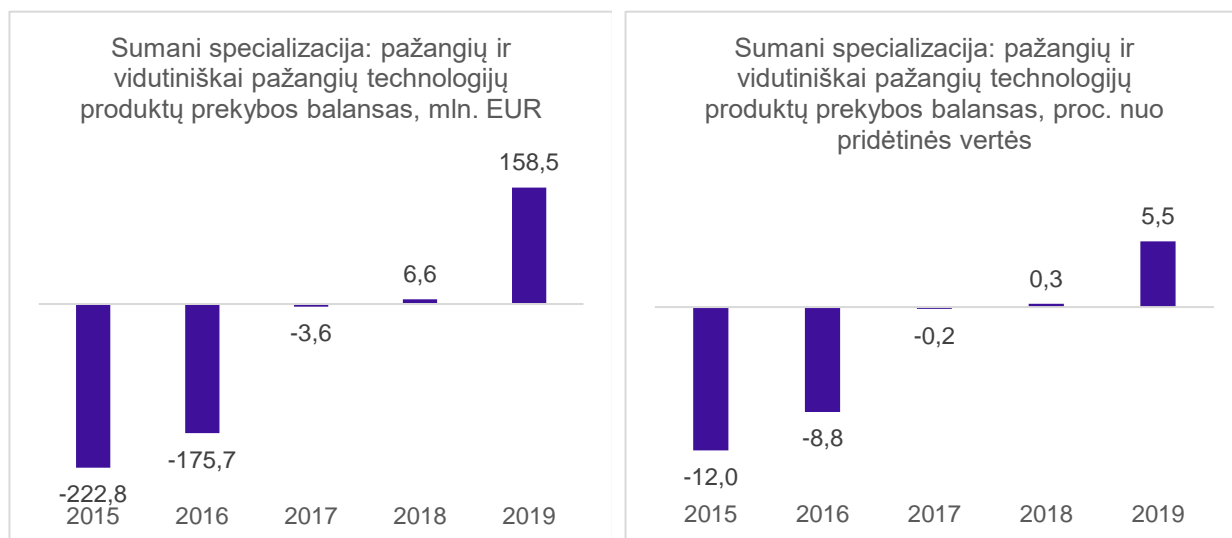
- pažangių ir vidutiniškai pažangių technologijų produktų poveikis prekybos balansui;
- žiniomis grįstų paslaugų eksportas;
- mokslo ir studijų institucijų pajamos iš intelektualios veiklos rezultatų (Šis rodiklis ataskaitoje nenagrinėjamas dėl duomenų stokos).

2.2.4. Pažangių ir vidutiniškai pažangių technologijų produktų poveikis prekybos balansui

2015–2019 m. pažangių ir vidutiniškai pažangių prekių prekybos balansas sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose sparčiai gerėjo. Jeigu 2015–2017 m. pažangių ir vidutiniškai pažangių prekių prekybos balansas sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose buvo neigiamas, tai 2018–2019 m. balansas tapo teigiamas, t. y. eksporto apimtys viršijo importo apimtį.

2019 m. pažangių ir vidutiniškai pažangių prekių prekybos perteklius sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose, kurie yra susiję su pažangių ir vidutiniškai pažangių prekių eksportu, sudarė 5,5 proc. nuo šių sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių ekonomikos sektorių pridėtinės vertės.

19 pav. Sumani specializacija: pažangių ir vidutiniškai pažangių technologijų produktų prekybos balansas

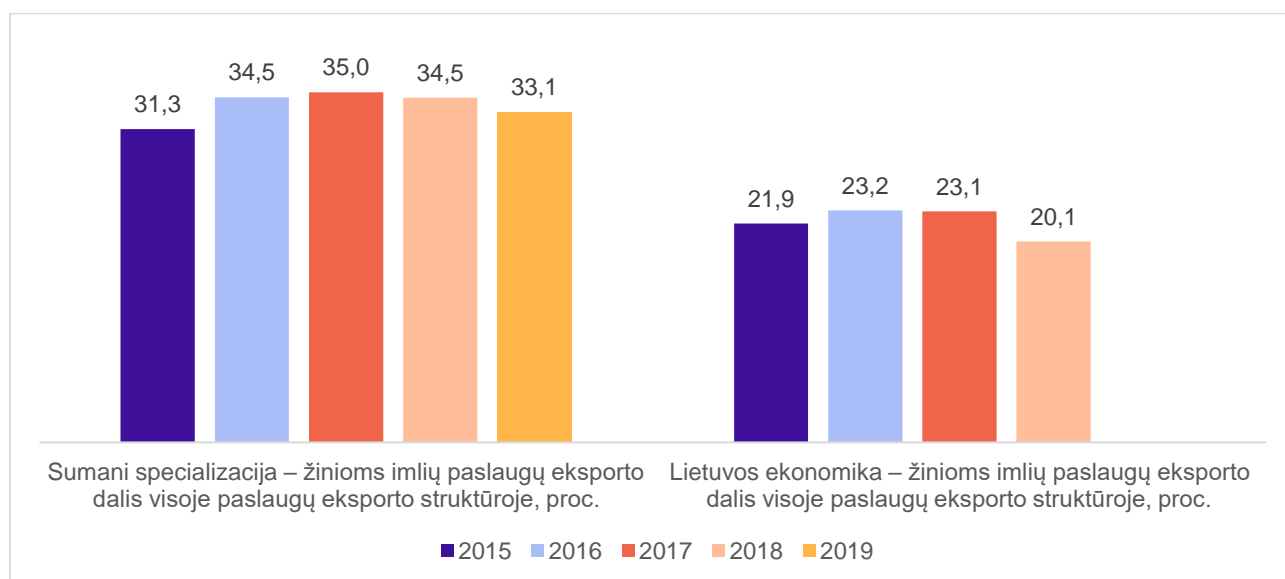

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.2.5. Žiniomis grįstų paslaugų eksportas

Remiantis LSD ir Europos inovacijų švieslentės duomenimis, žiniomis imlių paslaugų eksporto dalis visoje paslaugų eksporto struktūroje sumanios specializacijos prioritetus atitinkančius ekonomikos sektoriuose yra santykinai didesnė nei visoje Lietuvoje. 2019 m. sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių ekonomikos sektorių žiniomis imlių paslaugų eksportas sudarė 33 proc. nuo bendro paslaugų eksporto sudarė, tuo metu, kai visoje Lietuvos ekonomikoje žiniomis imlių paslaugų eksportas sudarė 20 proc. nuo bendro paslaugų eksporto. Tad galima daryti prielaidą, kad sumanios specializacijos prioritetuose atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose veikiančios įmonės pasižymėjo didesniu inovatyvumu nei įmonės kituose sektoriuose.

20 pav. Žiniomis imlių paslaugų eksporto dalis visoje paslaugų eksporto struktūroje, proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, Europos inovacijų švieslentė

1 lentelė. Sumanios specializacijos programos tikslų vertinimo kriterijų reikšmės

Rodiklis	Rodiklio reikšmė		Siekiny 2023 m.
	Visos ekonomikos	S3 atitinkančių sektorių	
Visos išlaidos MTEP (BVP procentais)	1 (2019)	1,7 (2019)	1,9
Visos įmonių apyvartos dalis, kurią sudaro apyvarta iš naujų produktų pardavimo rinkoje ir įmonėje (visos apyvartos procentais)	11,5 (2018)	18,2 (2018)	14
Mažos ir vidutinės įmonės, diegiančios naujus produktus ar procesus (visų mažų ir vidutinių įmonių procentais)	18,2 (2014–2016)	32,6 (2014–2016)	40
Užimtumas žiniomis grįstuose sektoriuose (procentais)	12,9 (2019)	24,3 (2019)	13,6
Pažangių ir vidutiniškai pažangių technologijų produktų poveikis prekybos balansui (eksporto ir importo palyginimas procentais)	-0,76 (2019)	+5,5 (2019)	1
Žiniomis grįstų paslaugų eksportas (viso eksporto procentais)	20,1 (2018)	33,1 (2019)	37

Šaltinis: Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir inovacijų raidos (sumanios specializacijos) prioritetų įgyvendinimo programos priedas

2.3. Sumanios specializacijos įmonių imties analizė

Siekiant tiksliau įvertinti sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių sektorių makroekonominę situaciją buvo nuspręsta paprašyti EDP ekspertų identifikuoti ir ekspertiškai priskirti konkrečias įmones, kurios vykdo MTEPI veiklą sumanios specializacijos prioritetų tematikose. LSD buvo pateiktas šių įmonių sąrašas ir paprašyta pateikti duomenis apie šiuos 2014–2019 m. rodiklius:

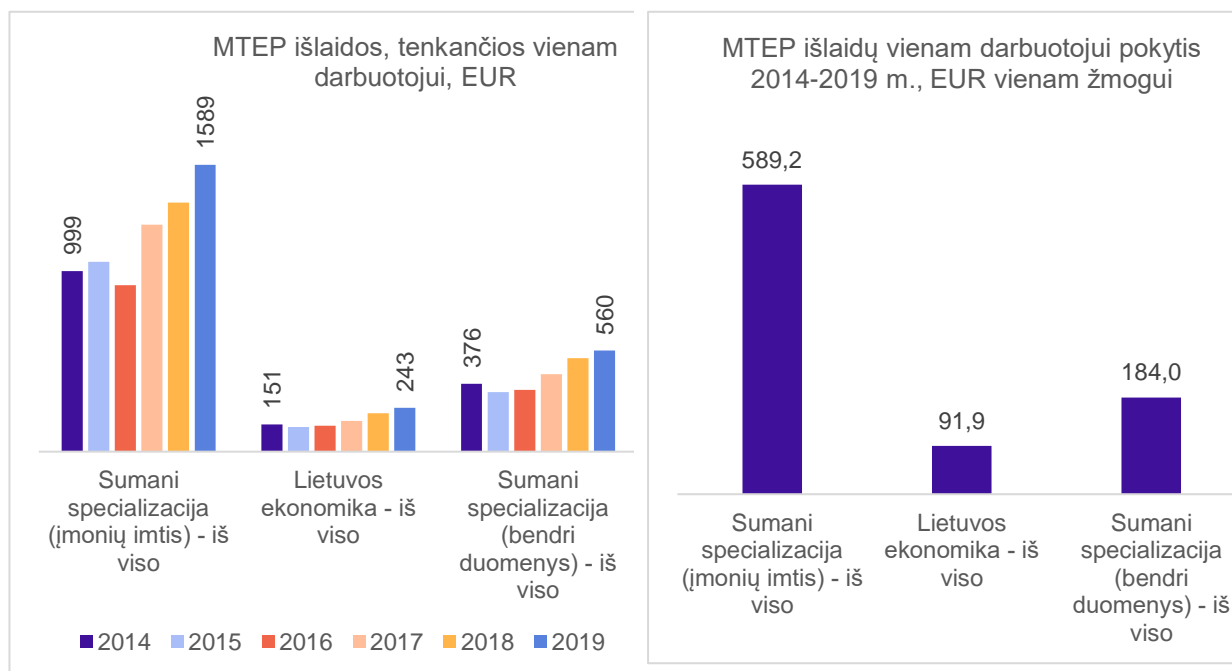
- išlaidos MTEP;
- investicijų apimtys;
- pridėtinė vertė, tenkanti vienam darbuotojui;
- eksportas, proc. nuo apyvartos;
- darbuotojų skaičius.

Žemiau yra pateikiamas sumanios specializacijos įmonių imties duomenų palyginimas su apibendrintais (priskirti pagal EVRK kodus) sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių ekonomikos sektorių duomenimis.

2.3.1. Išlaidos MTEP vienam darbuotojui

EDP ekspertų grupės atrinktos sumanios specializacijos įmonės yra santykinai labiau linkusios investuoti į MTEP nei įmonės iš apibendrintų LSD duomenų. Pavyzdžiui, 2019 m. išlaidos MTEP vienam darbuotojui sumanios specializacijos įmonių imtyje sudarė 1589 EUR, o visuose sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose – 560 EUR. Visoje Lietuvos ekonomikoje šio rodiklio reikšmė siekia tik 243 EUR. Nėgana to, sumanios specializacijos įmonių imtyje pastebimas spartesnis išlaidų MTEP vienam darbuotojui augimo tempas nei visuose sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose ir Lietuvos ekonomikoje. 2014–2019 m. išlaidos MTEP vienam darbuotojui sumanios specializacijos įmonių imtyje išaugo 589 EUR, visoje Lietuvos ekonomikoje – 92 EUR, o visuose sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose – 184 EUR.

21 pav. Išlaidos MTEP, tenkančios vienam darbuotojui ir MTEP išlaidų vienam darbuotojui pokytis 2014–2019 m.

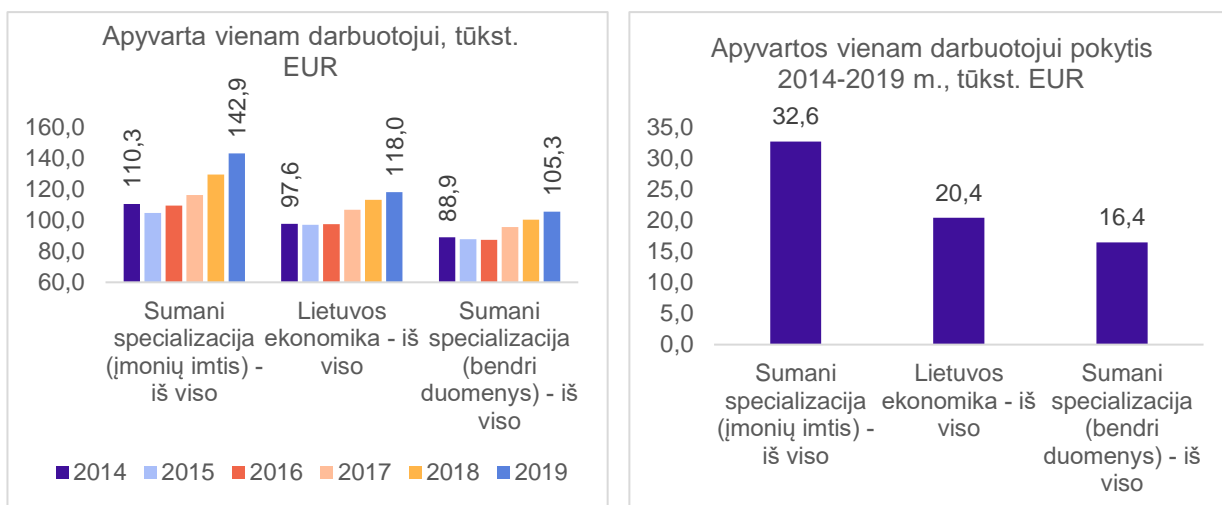

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.3.2. Apyvarta vienam darbuotojui

EDP ekspertų grupės atrinktos sumanios specializacijos įmonės pasižymi ir didesne apyvarta, tenkančia vienam darbuotojui. 2019 m. apyvarta vienam darbuotojui sumanios specializacijos įmonių imtyje sudarė 143 tūkst. EUR, o visuose sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose – 105 tūkst. EUR. Visoje Lietuvos ekonomikoje šio rodiklio reikšmė siekia 118 tūkst. EUR. Taip pat sumanios specializacijos įmonių imtyje pastebimas spartesnis apyvartos vienam darbuotojui augimas nei visuose sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose ir Lietuvos ekonomikoje. 2014–2019 m. apyvarta vienam darbuotojui sumanios specializacijos įmonių imtyje išaugo 32,6 tūkst. EUR, visuose Lietuvos ekonomikoje – 20 tūkst. EUR, o visuose sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose – 16,4 tūkst. EUR.

22 pav. Apyvarta, tenkanti vienam darbuotojui ir apyvartos, tenkančios vienam darbuotojui, pokytis 2014–2019 m.

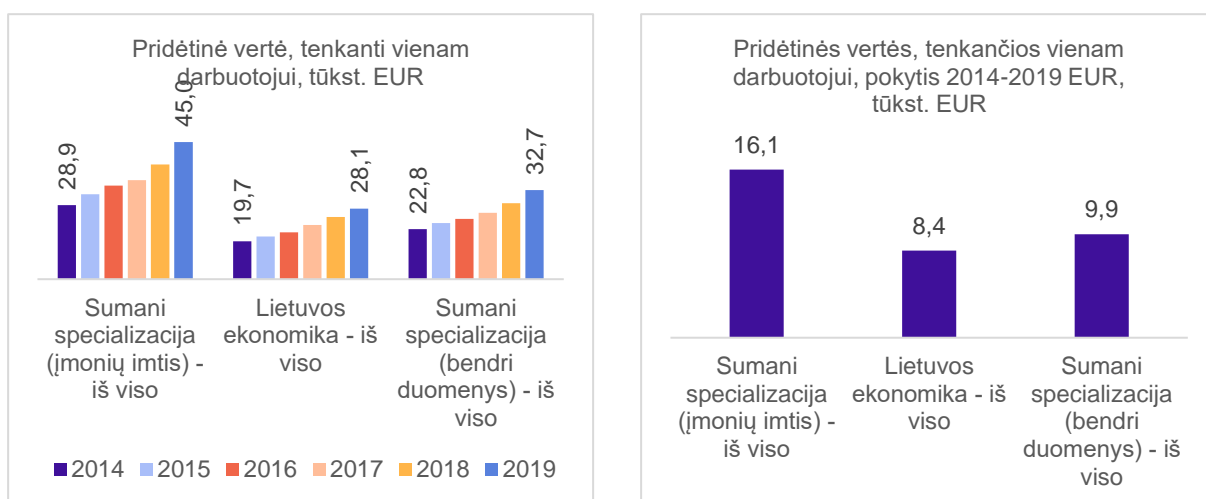

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.3.3. Pridėtinė vertė vienam darbuotojui

EDP ekspertų grupės atrinktos sumanios specializacijos įmonės pasižymi didesne pridėtine verte, tenkančia vienam darbuotojui, nei įmonės iš apibendrintų LSD duomenų. Pavyzdžiui, 2019 m. pridėtinė vertė vienam darbuotojui sumanios specializacijos įmonių imtyje sudarė 45 tūkst. EUR, o visuose sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose – 32,7 tūkst. EUR. Visoje Lietuvos ekonomikoje šio rodiklio reikšmė siekia 28 tūkst. EUR. Taip pat 2014–2019 m. pridėtinė vertė vienam darbuotojui sumanios specializacijos įmonių imtyje augo sparčiau, t. y. 16 tūkst. EUR, visoje Lietuvos ekonomikoje – 8,4 tūkst. EUR, o visuose sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose – 9,9 tūkst. EUR.

23 pav. Pridėtinė vertė, tenkanti vienam darbuotojui ir pridėtinės vertės, tenkančios vienam darbuotojui, pokytis 2014–2019 m.

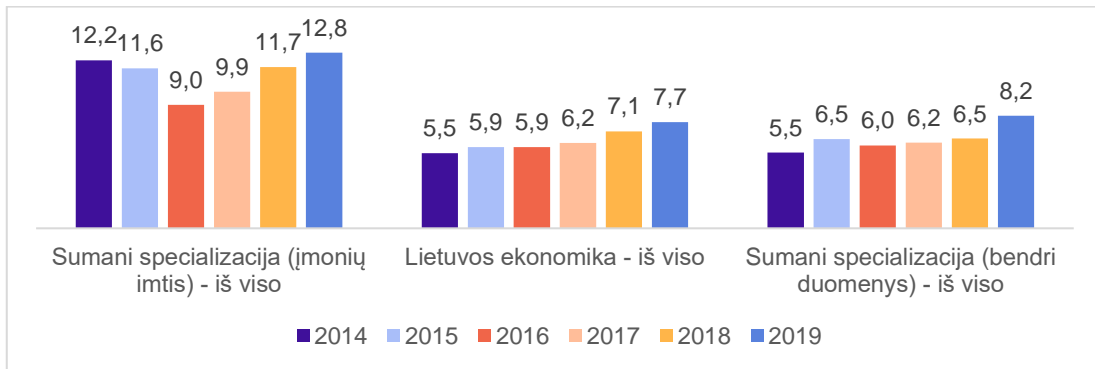

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.3.4. Materialinės investicijos vienam darbuotojui

EDP ekspertų grupės atrinktos sumanios specializacijos įmonės pasižymi didesne materialinių investicijų, tenkančių vienam darbuotojui reikšme nei įmonės iš apibendrintų LSD duomenų. Pavyzdžiui, 2019 m. materialinės investicijos vienam darbuotojui sumanios specializacijos įmonių imtyje sudarė 12,8 tūkst. EUR, o visuose sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose – 8,2 tūkst. EUR. Visoje Lietuvos ekonomikoje šio rodiklio reikšmė siekė 7,7 tūkst. EUR.

24 pav. Materialinės investicijos, tenkančios vienam darbuotojui, tūkst. EUR

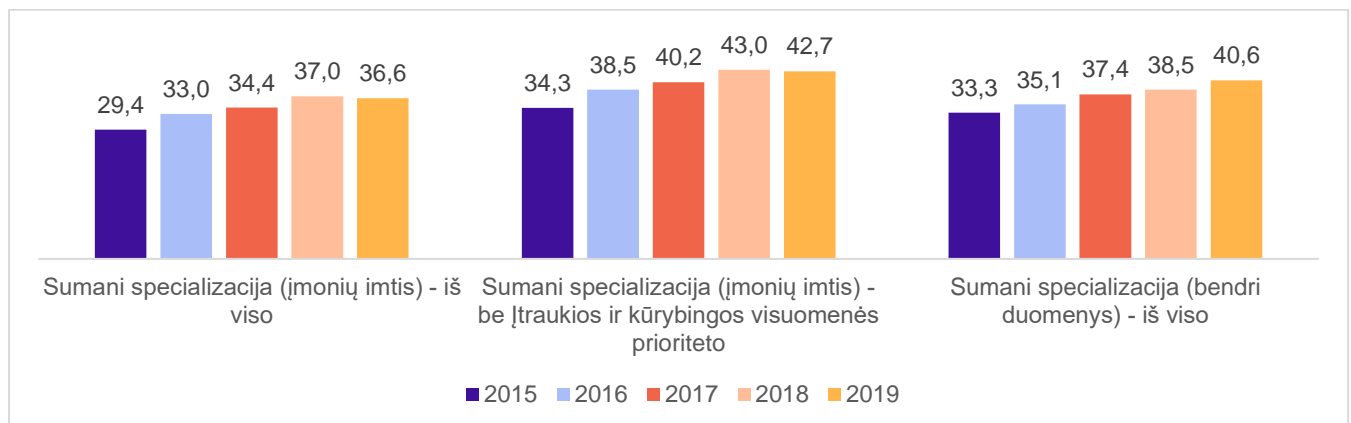

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.3.5. Eksporto dalis apyvartoje

Eksporto dalis apyvartoje sumanios specializacijos įmonių imtyje ir apibendrintoje sumanios specializacijos prioritetus atitinkančius ekonomikos sektorių statistikoje yra labai panaši. Vertinant eksporto dalį sumanios specializacijos įmonių imties apyvartoje, reikia atkreipti dėmesį į tai, kad LSD pateikė ribotą kiekį duomenų apie situaciją prioritete „Įtrauki ir kūrybinga visuomenė“. Dėl šių priežasčių pateikiama eksporto dalis apyvartoje su ir be prioriteto „Įtrauki ir kūrybinga visuomenė“. Eliminavus šį prioritetą, galima pastebėti, kad sumanios specializacijos įmonių imtyje eksporto dalis įmonių apyvartoje 2015–2019 truputį viršijo apibendrintus sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių ekonomikos sektorių duomenis.

25 pav. Eksporto dalis apyvartoje, proc.

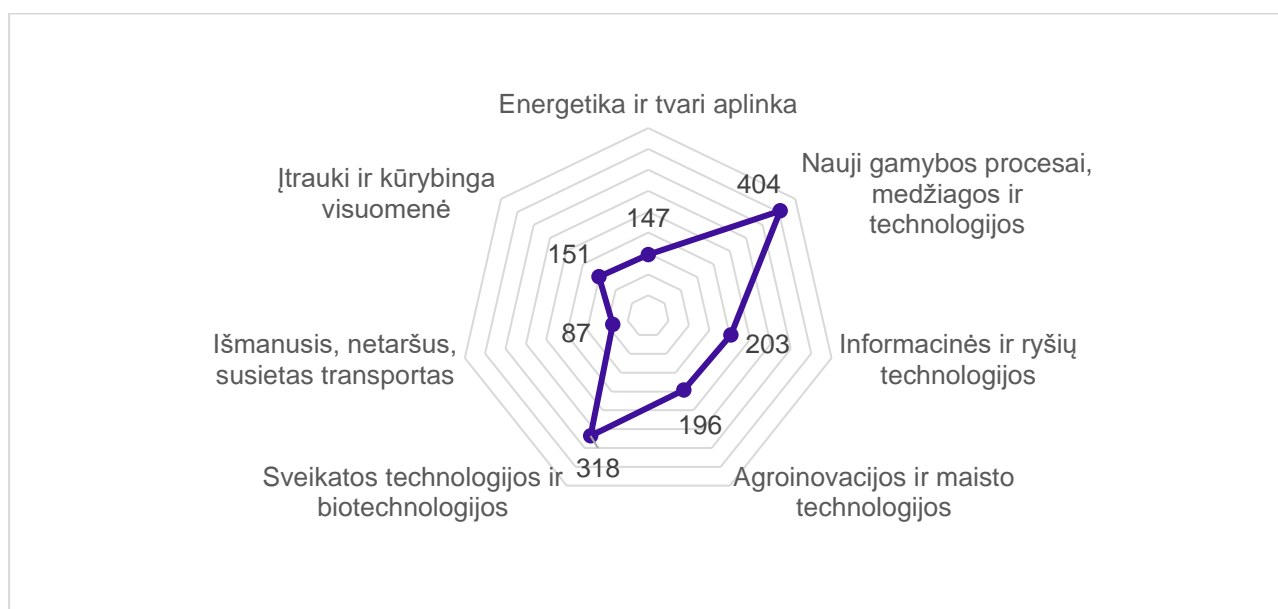
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

3. Sumanios specializacijos prioritetų finansavimo analizė

2020 m. rugsėjo mėn. duomenis, 1506 projektams yra skirta 649,9 mln. EUR sumanios specializacijos programai skirtų lėšų iš 679 mln. EUR suplanuotų, kas sudaro 96 proc. suplanuotų lėšų. Nors programos įgyvendinimo pradžioje dėl užsitęsusio derinimo vėlavo bendriems verslo ir mokslo projektams skirtoms finansinės priemonės, šie nesklandumai buvo išspręsti efektyviai reaguojant į pareiškėjų poreikius – susidarius lėšų likučiui mažiau paklausiose priemonėse, jos buvo perskirstomos didesnę paklausą turinčioms priemonėms. Daugiausiai projektų įgyvendinama prioritetuose „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“ (404 projektai arba 27 proc. visų projektų), „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ (318 projektai arba 21 proc. visų projektų) ir „Informacinės ir ryšių technologijos“ (203 projektai arba 13 proc. visų projektų) (žr. 26 pav.).

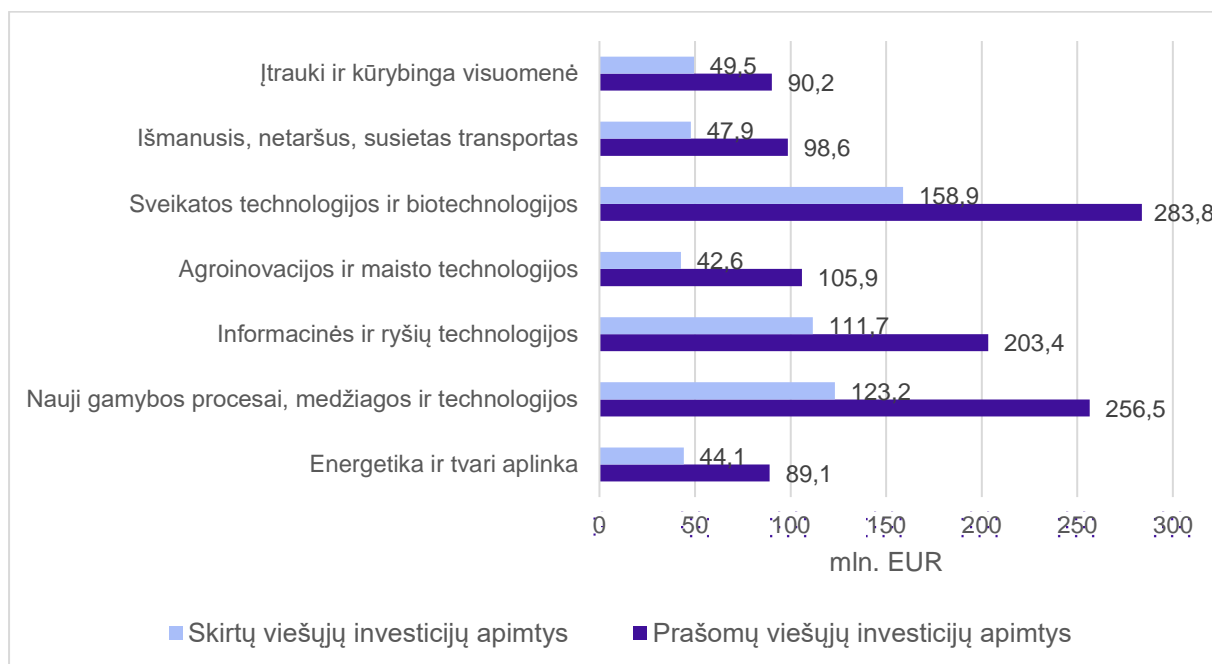
26 pav. Finansuotų projektų koncentracija

Šaltinis: EIMIN ir ŠMSM

Šie prioritetai pirmąją vertinant ne vien tik projektų skaičių, bet ir pritrauktų investicijų apimtis. Prioritetui „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ skirta 158,9 mln. EUR, „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“ – 123,2 mln. EUR, o „Informacinės ir ryšių technologijos“ – 111,7 mln. EUR. Likusių prioritetų pritraukta viešųjų investicijų suma neviršija 50 mln. EUR. Minėtiems 3 prioritetams skirta viešųjų investicijų dalis sudaro 61 proc. viso paskirstyto finansavimo. Didžiausiu privačių investicijų mastu išsiskiria prioritetas „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“, kuriam skiriamiems projektams įgyvendinti pritraukta net 94 mln. EUR (tai sudaro trečdalį nuo visų prioritetų pritrauktų privačių investicijų). Prioritetas „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“ pritraukė 54,5 mln. EUR privačių investicijų.

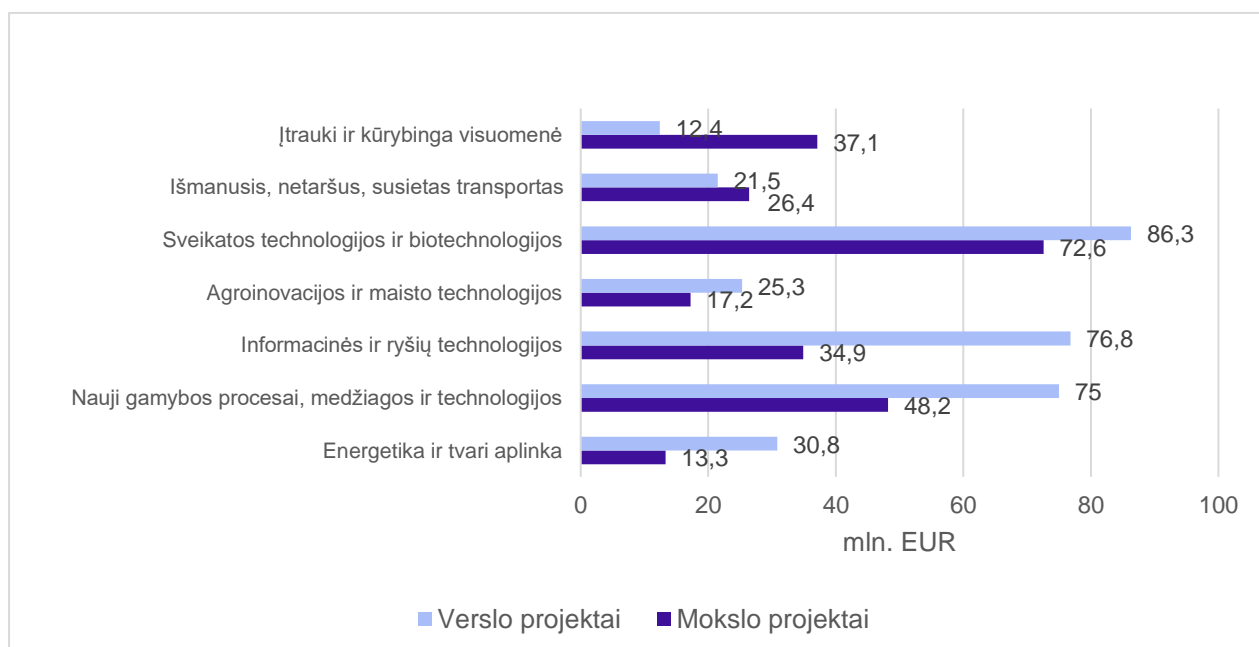
27 pav. Prašomų ir skirtų investicijų mastas, mln. EUR

Šaltinis: EIMIN ir ŠMSM

Lyginant prašytų ir skirtų lėšų santykį tarp skirtingų prioritetų didelių skirtumų nepastebima. Visuose prioritetuose vidutiniškai skirta pusė visų prašytų lėšų.

28 pav. Skirtas finansavimas mokslo ir studijų institucijų bei verslo įmonių įgyvendinamiems projektams, mln. EUR

Šaltinis: EIMIN ir ŠMSM

Lyginant finansavimo apimtį verslo ir mokslo projektams skirtingų prioritetų rėmuose išsiskiria prioritetai „Įtrauki ir kūrybinga visuomenė“ bei „Išmanus, netaišus, susietas transportas“, kurių apimtyje įgyvendinamiems mokslo projektams (pareiškėjas yra mokslo ir studijų institucija, toliau – MSI) buvo skirta daugiau lėšų nei verslo projektams (pareiškėjas yra verslo įmonė). Visuose kituose prioritetuose veikiančios įmonės savo projektams pritraukė daugiau lėšų nei MSI. Ypač šis skirtumas ryškus prioritetuose

„Informacinės ir ryšių technologijos“ bei „Energetika ir tvari aplinka“, kuriuose veikiančioms įmonėms skirta daugiau nei du kartus daugiau lėšų nei MSI. Paprastai MSI įgyvendina didelės apimties projektus, tad nenuostabu, kad analizuojant MSI ir verslo įmonių įgyvendinamų projektų skaičių, pastarųjų yra kelis kartus daugiau. Tačiau šiuo atžvilgiu svarbu išskirti prioritetą „Informacinės ir ryšių technologijos“, kuriame veikiančios įmonės įgyvendina net 194 projektus, o mokslo įstaigos tik 9 (20 kartų mažiau). Tad galima būtų daryti prielaidą, kad šio prioriteto verslo įmonių MTEP veiklos pajėgumai yra didesni nei MSI. Kituose prioritetuose veikiančios įmonės įgyvendina maždaug 6–9 kartus daugiau projektų nei MSI.

Apibendrinant sumanios specializacijos programos finansavimo pasiskirstymą aiškiai išsiskiria 3 aktyviausi prioritetai: „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“, „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“ ir „Informacinių ir ryšių technologijos“. Jie iš kitų prioritetų išsiskiria skirtomis investicijomis, pritrauktomis privačiomis lėšomis bei bendru projektų skaičiumi.

4. Sumanios specializacijos uždavinių įgyvendinimas

Sumanios specializacijos prioritetų veiksmų plane numatyti uždaviniai, priemonės, joms įgyvendinti numatytas preliminarus lėšų poreikis ir vertinimo kriterijai. Ataskaitoje analizuojamas uždavinių įgyvendinimas pagal numatytus vertinimo kriterijus tarp skirtingų sumanios specializacijos prioritetų, lyginami jų turimi ištekliai bei pasiekti rezultatai.

2 lentelė. Sumanios specializacijos veiksmų plano uždaviniai, jiems įgyvendinti numatytos priemonės bei vertinimo kriterijai

Nr.	S3 uždavinys	Uždavinio įgyvendinimui skirtos priemonės	Uždavinio įgyvendinimo vertinimo kriterijai
1.	Kurti ir diegti į rinką naujas technologijas, produktus, procesus, metodus	<ul style="list-style-type: none"> • Inovaciniai čekiai, • InoPatentas LT, • Inočekiai, • Intelektas. Bendri mokslo–verslo projektai, • Intelektas LT–2, • Eksperimentas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sukurti gaminių, paslaugų ar procesų prototipai (koncepcijos); • Sertifikuotų produktų skaičius; • Investicijas gavusiose įmonėse sukurtos tyrėjų darbo vietos.
2.	Skatinti žinioms imlaus verslo kūrimąsi, didelį potencialą turinčių įmonių plėtrą	<ul style="list-style-type: none"> • Inogeb LT; • Technoinvestas; • Inostartas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Investicijas gavusių įmonių sukurti gaminių, paslaugų ar procesų prototipai (koncepcijos); • Kitos formos nei subsidija finansinę paramą gaunančių įmonių skaičius.
3.	Skatinti klasterizaciją, integraciją į tarptautinius vertės kūrimo tinklus ir investicijas į MTEP ir inovacijas:	<ul style="list-style-type: none"> • Inoklaster LT; • InoConnect LT; • SmartInvest LT; • SmartInvest LT+; SMART FDI; • Ikiprekybiniai pirkimai LT; • Skaitmeninių inovacijų centrai. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pritaukta privačių investicijų į MTEPI sritį; • Teisiškai saistančių susitarimų su tarptautiniais partneriais skaičius; • Ikiprekybinių pirkimų skaičius; • Nefinansinę paramą gaunančių įmonių skaičius.
4.	Skatinti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą, žinių ir technologijų perdavimą, siekiant komercinti MTEP rezultatus	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetencijos centrų ir inovacijų ir technologijų perdavimo centrų veiklos skatinimas, • MTEP rezultatų komercinimo ir tarptautiškumo skatinimas, • Ekscelencijos centrų veiklos skatinimas sumanios specializacijos kryptyse, • Tiksliniai moksliniai tyrimai sumanios specializacijos srityje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mokslo ir studijų institucijų vykdomi verslo MTEP užsakymai (tūkst. EUR); • Mokslo ir studijų institucijų pajamos iš intelektualios veiklos rezultatų (tūkst. EUR).
5.	Stiprinti mokslo ir studijų institucijų ir kitų viešojo ir privataus sektorių subjektų potencialą ir gebėjimus kurti ir komercinti žinias, rengti	21 priemonė	<ul style="list-style-type: none"> • Išorės vartotojai iš užsienio mokslo ir studijų institucijų, Lietuvos ir užsienio verslo įmonių, pasinaudoję atnaujinta atviros prieigos mokslinių tyrimų

Nr.	S3 uždavinys	Uždavinio įgyvendinimui skirtos priemonės	Uždavinio įgyvendinimo vertinimo kriterijai
	mokslo ir inovacijų vadybos specialistus		infrastruktūra (lėšos, gautos iš šių vartotojų (tūkst. EUR); <ul style="list-style-type: none"> • Pagal priemonę remiamose veiklose dalyvavusių tyrėjų mokslo straipsnių, esančių tarp 10 procentų pasaulyje dažniausiai cituojamų mokslo straipsnių, skaičius (vnt.); • Tyrėjų, dirbančių pagerintoje mokslinių tyrimų infrastruktūros bazėje, skaičius (visos darbo dienos ekvivalentai); • Tyrėjai, kurie dalyvavo ESF veiklose, skirtose mokytis pagal neformaliojo švietimo programas.

Saltinis: Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir inovacijų raidos (sumanios specializacijos) prioritetų veiksmų planas

Uždavinių vertinimo kriterijai daugeliu atveju atitinka 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų Veiksmų programos 1 ir 9 prioritetų priemonių produkto arba rezultato kriterijus. Ataskaitoje analizuojami sumanios specializacijos veiksmų plane numatyti uždavinių vertinimo kriterijai bei kiti aukščiau esančioje lentelėje pateiktų priemonių rodikliai, kurių reikšmės jau yra deklaruotos (dalis projektų rodiklių reikšmių yra deklaruojamos tik projekto pabaigoje). Papildomai, vertinant ketvirtojo uždavinio įgyvendinimo pažangą analizuojamos patentinės paraiškos, Europos Sąjungos fondų investicijų lėšomis finansuojamų doktorantūros studijų tematikos, o penktojo uždavinio – publikacijų skaičius bei dalyvavimo programoje „Horizontas 2020“ rezultatai.

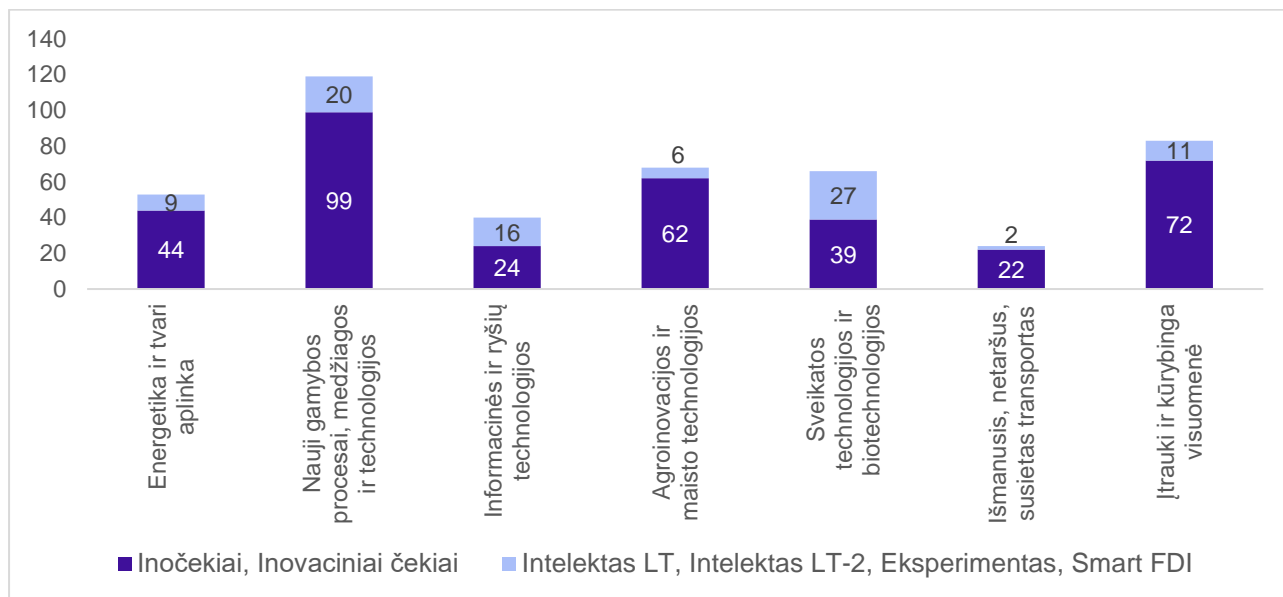
4.1. Kurti ir diegti į rinką naujas technologijas, produktus, procesus, metodus

Pirmajam sumanios specializacijos uždaviniui įgyvendinti yra skirtos priemonės „Intelektas LT“, „Intelektas LT–2“, „Inovaciniai čekiai“, „Inopatentas LT“ bei „Eksperimentas“, kurios yra skirtos kurti ir diegti į rinką naujas technologijas, produktus, procesus, metodus. Didžiausias finansavimas skirtas priemonei „Intelektas LT. Bendri mokslo ir verslo projektai“, kuri 2020 m. buvo patobulinta ir pervadinta į priemonę „Eksperimentas“.

Įgyvendinant pirmo uždavinio priemones yra skatinamos bendros įmonių bei MSI MTEP veiklos, kurios padėtų užmegzti bei sustiprinti verslo bei mokslo bendradarbiavimą. Iš viso įgyvendinamos bendrus projektus su MSI bendradarbiavo 453 įmonės: 362 iš jų bendradarbiavo įgyvendinant mažos apimties projektus pagal priemones „Inočekiai“ ir „Inovaciniai čekiai“, o 91 įmonė su MSI bendradarbiavo įgyvendinant didelės apimties projektus pagal priemones „Intelektas LT“, „Eksperimentas“ ir „Intelektas LT–2“. Įgyvendinant mažos apimties projektus su MSI daugiausia bendradarbiavo įmonės, veikiančiomis prioritete „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“. Įmonės, bendradarbiaudamos su MSI pagal priemonę „Inovaciniai čekiai“ įsipareigoja įgyvendinti MTEP projektus ir visos įmonės šį rodiklį pasiekė.

Tuo tarpu įgyvendinant didelės apimties projektus su MSI bendradarbiavo daugiausia „Sveikatos technologijų ir biotechnologijų“ prioritete veikiančios įmonės.

29 pav. Įmonės, bendradarbiaujančios su MSI

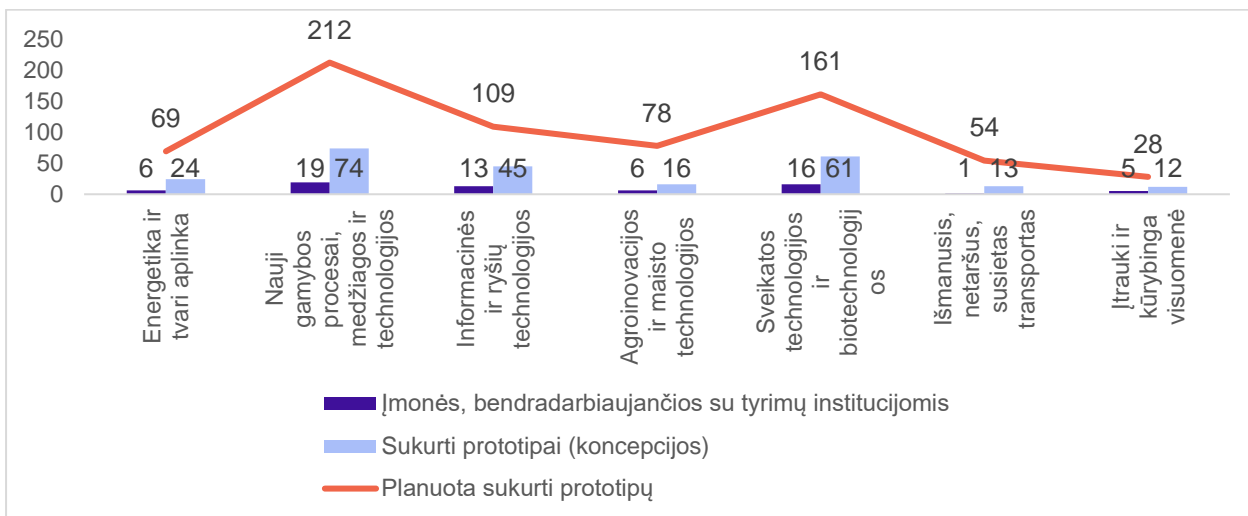

Šaltinis: SFMIS

Priemonės „Intelektas LT“ ir ją pakeitusios priemonės „Eksperimentas“ tikslas yra skatinti įmones investuoti į inovaciniams gaminiams, paslaugoms ar procesams kurti reikalingus MTEP, todėl jų rezultatai matuojami sukurtų gaminių, paslaugų ar procesų prototipų skaičiumi. Priemonės „Eksperimentas“ kvietimai buvo paskelbti tik 2020 m., todėl kol kas sukurtas tik 1 prototipas. Tuo tarpu jos pirmtakės priemonės „Intelektas LT“ rezultatai gerokai ženkliesni.

Iki šiol daugiausia prototipų yra sukurta įgyvendinant projektus, priskirtinus prioritetuose „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“, „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ bei „Informacinės ir ryšių technologijos“. Juose veikiančios įmonės ir buvo suplanavusios sukurti daugiausiai prototipų. Kol kas visuose prioritetuose pasiekta mažiau nei pusė rezultatų (sukurtų prototipų). Sparčiausiai projektai įgyvendinami prioritetuose „Įtrauki ir kūrybinga visuomenė“ bei „Informacinės ir ryšių technologijos“, kuriuose veikiančios įmonės jau sukūrė daugiau nei 40 proc. suplanuotų prototipų. Apie 10 proc. visų planuojamų prototipų bus sukurta įgyvendinant projektus bendradarbiaujant su MSI.

30 pav. Pagal priemonę „Intelektas LT“ planuojami ir sukurti prototipai

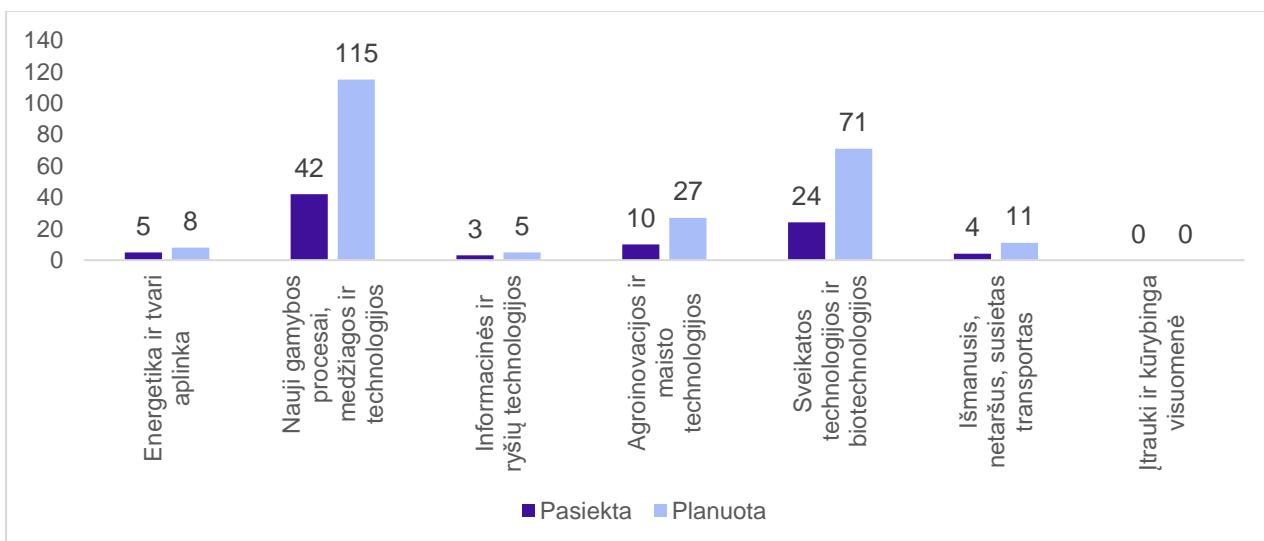

Šaltinis: SFMIS

Įgyvendinant projektus pagal priemones „Intelektas LT“ bei „Eksperimentas“ taip pat yra siekiama sukurti naujų tyrėjų darbo vietų versle, taip siekiant stiprinti verslo gebėjimus vykdyti MTEP veiklas. Rezultato rodiklio „Investicijas gavusiose įmonėse sukurtos tyrėjų darbo vietos“ reikšmės yra pasiektos ne visuose prioritetuose. 50 tyrėjų darbo vietų sukurta prioritete „Informacinės ir ryšių technologijos“, kituose prioritetuose kol kas sukurta ženkliai mažiau naujų tyrėjų darbo vietų: po 9 prioritetuose „Energetika ir tvari aplinka“ bei „Agroinovacijos ir maisto technologijos“, 5 – „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ ir 1 prioritete – „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“.

Pirmajam uždaviniui įgyvendinti taip pat skirta priemonė „Inopatentas“, kuri skatina įmones investuoti į naujų produktų kūrimą, patentuoti išradimus ir registruoti dizainą tarptautiniu mastu. Ši priemonė populiariausia tarp įmonių, veikiančių prioritete „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“ (suplanuota 115 patentinių ir kt. formos paraiškų, pasiekta – 42), tuo tarpu prioritetuose „Energetika ir tvari aplinka“, „Informacinės ir ryšių technologijos“ bei „Įtrauki ir kūrybinga visuomenė“ ši priemonė nebuvo patraukli, nes šių prioritetų rėmuose įgyvendinami vos keli projektai arba jų apskritai neįgyvendinama. Visuose prioritetuose veikiančios įmonės pasiekė kiek daugiau nei trečdajį suplanuotų rezultatų.

31 pav. Priemonės „Inopatentas“ rezultatai

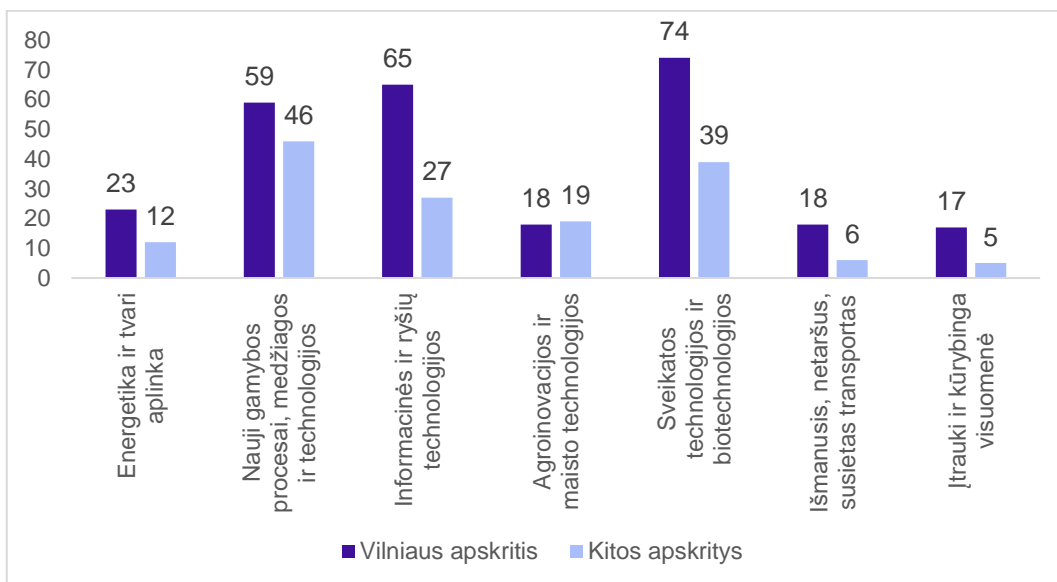

Šaltinis: SFMIS

Analizuojant geografiniu aspektu, Vilniaus apskritis labai išsiskiria įgyvendinamų projektų skaičiumi. Pagal priemones „Intelektas. LT“, „Intelektas LT–2“, „Eksperimentas“ įgyvendinamų, t. y. didelės apimties projektų

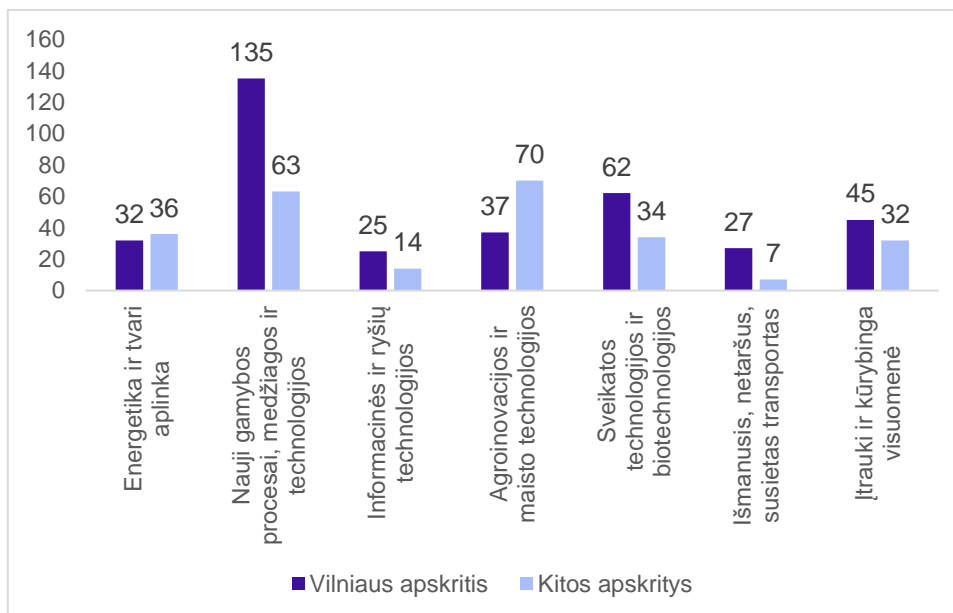
skaičius Vilniaus apskrityje yra beveik du kartus didesnis nei kitose apskrityse kartu sudėjus (Vilniuje – 274 projektai, kitose apskrityse – 154 projektai). Lyginant įgyvendinamų mažesnės apimties projektų skaičių (projektai, finansuoti pagal priemones „Inopatentas“, „Inočekiai“, „Inovaciniai čekiai“) tendencija taip pat yra ganėtinai panaši (Vilniuje – 363 projektai, kitose apskrityse – 256 projektai). Šiuo atžvilgiu išsiskiria tik prioritetas „Agroinovacijos ir maisto technologijos“, kuriame veikiančios įmonės įgyvendino beveik tiek pat didelės apimties projektų lyginant Vilniaus apskritį su likusiomis apskritimis ir netgi daugiau mažesnės vertės projektų kitose apskrityse.

32 pav. Įgyvendinamų projektų apimtys pagal didelės apimties projektus

Šaltinis: SFMIS

33 pav. Įgyvendinamų projektų apimtys pagal mažos apimties projektus

Šaltinis: SFMIS

Prioritetai „Informacinės ir ryšių technologijos“, „Išmanus, netaišus, susietas transportas“ bei „Įtrauki ir kūrybinga visuomenė“ išsiskiria kaip labiausiai koncentruoti Vilniuje didelės apimties projektų atžvilgiu – jų Vilniaus apskrityje įgyvendinama daugiau nei 70 proc.

„COVID-19 MTEP tyrimai“² priemonė skirta skatinti MTEP veiklų projektus, susijusius su COVID-19, kurios įgyvendinimui skirta 30 mln. Eurų. Remiama veikla – MTEP ir naujų produktų ir technologijų sertifikavimas, kas susiję su COVID-19, įskaitant projektus, kuriems pagal programos „Horizontas 2020“ labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių (toliau – MVĮ) priemonę suteiktas kokybę rodantis pažangumo ženklas, susijęs su kova su COVID-19. 2020 m. spalio pabaigoje paskelbtas kvietimas ES investicijoms gauti, kuris galios iki 2020 m. lapkričio mėn. pabaigos arba iki termino, kada paraiškoms bus paskirstyt – visa kvietimui numatyta suma. Priemonė yra tęstinė ir reikalingas atitikimas S3. Šiuo metu yra 13 patvirtintų paraiškų, finansavimo suma – 7,4 mln. Eur. 12 projektų yra priskirti prioritetui „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ ir 1 projektas – „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“.

4.2. Skatinti žinioms imlaus verslo kūrimąsi, didelį potencialą turinčių įmonių plėtrą

Antrajam uždaviniui įgyvendinti skirtos priemonės: „Inogeb LT“, „Technoinvestas“ ir „Inostartas“. Pagal priemonę „Inogeb LT“ valstybės projektų planavimo būdu buvo patvirtinti projektai, kurių rėmuose teikiamos inovacijų paramos paslaugos, apimančios inovacijų partnerystės skatinimą, technologijų paiešką, vertinimą ir technologijų perdavimą, konsultacijas dėl intelektinės nuosavybės teisių apsaugos, naujų produktų parengimo ir pateikimo į rinką, naujų inovacinių įmonių steigimo ir kt. Iš viso pagal šią priemonę skirta 19,6 mln. EUR ir patvirtinti 9 projektai (2 papildomi projektai lyginant su informacija, pateikta 2019 m. stebėsenos ataskaitoje), kuriuos įgyvendina MITA:

1. Technologijų ir inovacijų populiarinimas;
2. Inovacijų tinklaveikos skatinimas ir plėtra („InoLink“);
3. Inovacijų konsultacinės ir paramos paslaugos verslui („InoSpurtas“);
4. Sumanios specializacijos MTEP rezultatų diegimo, skaitmeninant gamybos procesus, pramonės įmonėse fasilitavimas („Smart InoTech“ pramonei)
5. Finansinių technologijų populiarinimas ir skatinimas („FinTech LT“);
6. Gyvybės mokslų industrijos plėtros skatinimas;
7. GovTech ir dirbtinio intelekto technologijų skatinimas ir populiarinimas Lietuvoje („GovTech laboratorija“);
8. Lietuvos verslo integracija į tarptautines eksperimentinės plėtros ir inovacijų vertės grandines („InterInoLT“);
9. Startuolių platformos/aplinkos – technologijų uosto („TechHub“) vystymas ir plėtra įtraukiant studentus, mokslininkus ir verslo atstovus.

Planuojama, jog įgyvendinus šiuos projektus nefinansinę paramą gaus 2380 įmonių, šiuo metu tokią paramą yra gavusios 852 įmonės. Didžioji dalis rezultatų yra pasiekta projektuose „Inolink“ ir „Inospurtas“, kurie įgyvendinami atitinkamai nuo 2016 m. ir 2015 m., o jų įgyvendinimas pratęstas iki 2022 m. Įgyvendinant projektą „Inolink“ pritraukta 90 naujų narių į Lietuvoje įsikūrusius MTEPI klasterius iš 144 planuotų. Įgyvendinant projektą „Inospurtas“ inovacijų paslaugas gavusios įmonės sukūrė 160 gaminių paslaugų ar procesų prototipų bei sudarė 21 technologijų perdavimo sutartį (Iš viso numatyta sukurti 230 prototipų ir sudaryti 24 technologijų perdavimo sutartis).

Įgyvendinant projektus pagal šią priemonę lėšos nėra priskirtinos konkrečioms sumanios specializacijos prioritetams, nes nėra deklaruojama, kokiems prioritetams priskirtinos įmonės, kurioms teikiamos inovacijos paramos paslaugos.

Pagal priemonę „Technoinvestas“ iki 2023 m. UAB „Investicijų ir verslo garantijos“ (INVEGA) yra skirti 22,6 mln. EUR, iš kurių turėtų būti finansuojamos finansinės priemonės, t. y. paskolos, portfelinės garantijos paskoloms ir lizingui, taip pat rizikos kapitalo investicijos į įmones. Pagal šią priemonę lėšos taip pat nėra priskirtinos konkrečioms sumanios specializacijos prioritetams, jų įgyvendinimo rezultatai gali prisidėti prie visų arba daugumos prioritetų įgyvendinimo.

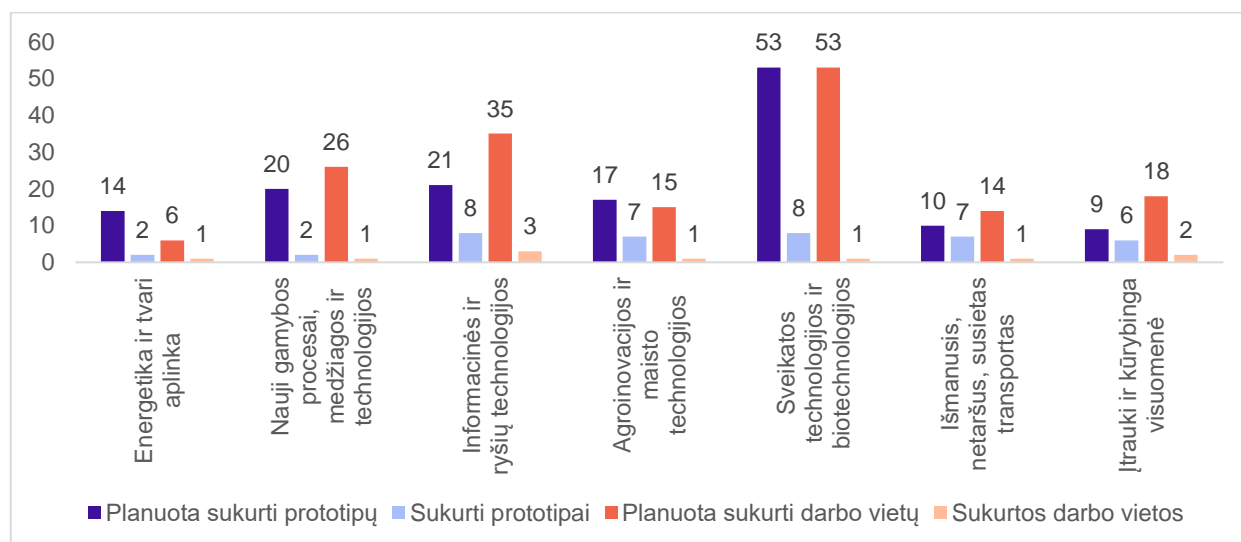
² Finansų ministerijos Ateities ekonomikos DNR planas, prieiga [čia](#)

Investicijos yra skiriamos iš dviejų fondų (anksčiau buvęs trečiasis fondas „Ko–investicinis fondas MTEPI“ nepasiteisino ir buvo nuspręsta jo nebeįgyvendinti):

- „Ankstyvosios stadijos ir plėtros fondas II“, kuriam skirta 11,8 mln. pagal priemonę „Technoinvestas“ ir 3 mln. EUR pagal priemonę „Verslumas FP“. Iki 2020 m. spalio mėn. pab. per fondą iš priemonės „Technoinvestas“ investuoti 3,367 mln. EUR į 8 įmones (siekta reikšmė – 16 įmonių).
- „Ko–investicinis fondas II“, kuriam po 5,8 mln. EUR skirta pagal priemones „Technoinvestas“ ir „Verslumas FP“. Iki 2020 m. spalio mėn. pab. investuoti 2,87 mln. EUR į 7 įmones (siekta reikšmė – 8 įmones).

Įgyvendinant priemonę „Inostartas“ yra skiriamos finansinės subsidijos naujoms SVV įmonėms, siekiančioms vykdyti MTEP veiklas. Priemonės rezultatai, kaip ir dalies pirmojo uždavinio priemonių, matuojami sukurtų ilgalaikių darbo vietų ir/ar sukurtų prototipų (konceptijų) skaičiumi. Tačiau kol kas dar tik nedidelė dalis suplanuotų rezultatų yra pasiekta, nes projektai pradėti įgyvendinti palyginti neseniai (2018 m.).

34 pav. Priemonės „Inostartas“ rezultatai

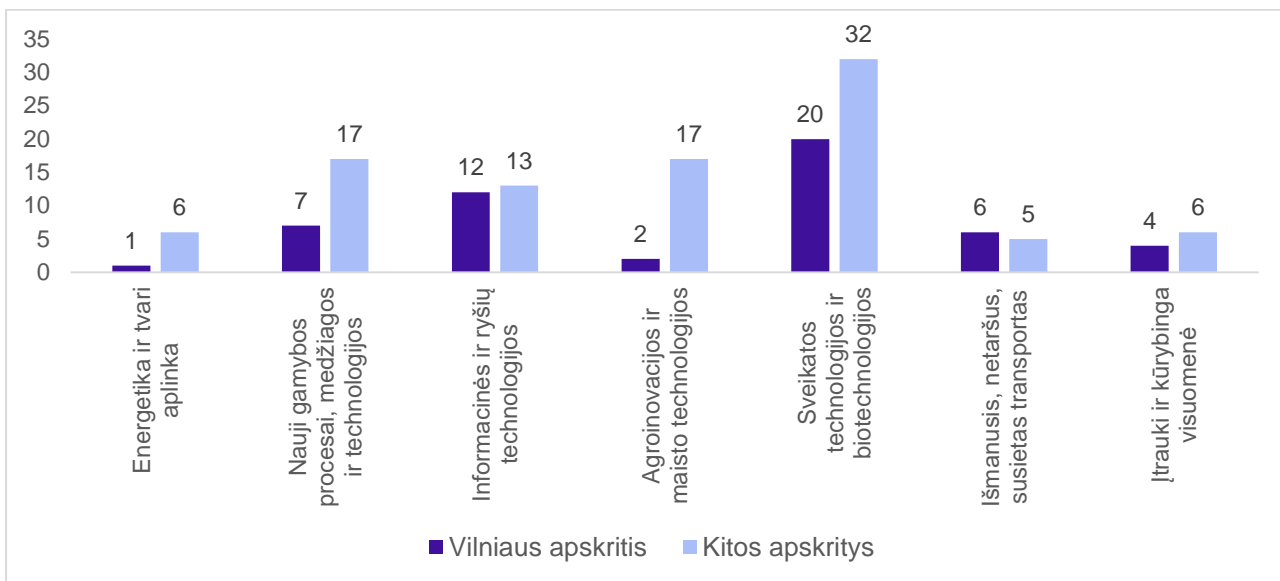

Šaltinis: SFMIS

Kaip ir įgyvendinant projektus pagal priemones „Intelektas LT“ bei „Eksperimentas“, daugiausiai rezultatų suplanavo prioritetuose „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“, „Informacinės ir ryšių technologijos“ bei „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“ veikiančios įmonės.

Vertinant geografiniu požiūriu, priemonė „Inostartas“ išsiskiria iš pirmajam uždaviniui skirtų priemonių tuo, kad Vilniaus apskrityje yra įgyvendinama ženkliai mažiau projektų (52 projektai) negu visose kitose apskrityse kartu paėmus (96 projektai). Didesnė dalis projektų ne Vilniaus apskrityje yra įgyvendinama beveik visuose prioritetuose.

35 pav. Projektai, įgyvendinami pagal priemonę „Inostartas“

Šaltinis: SFMIS

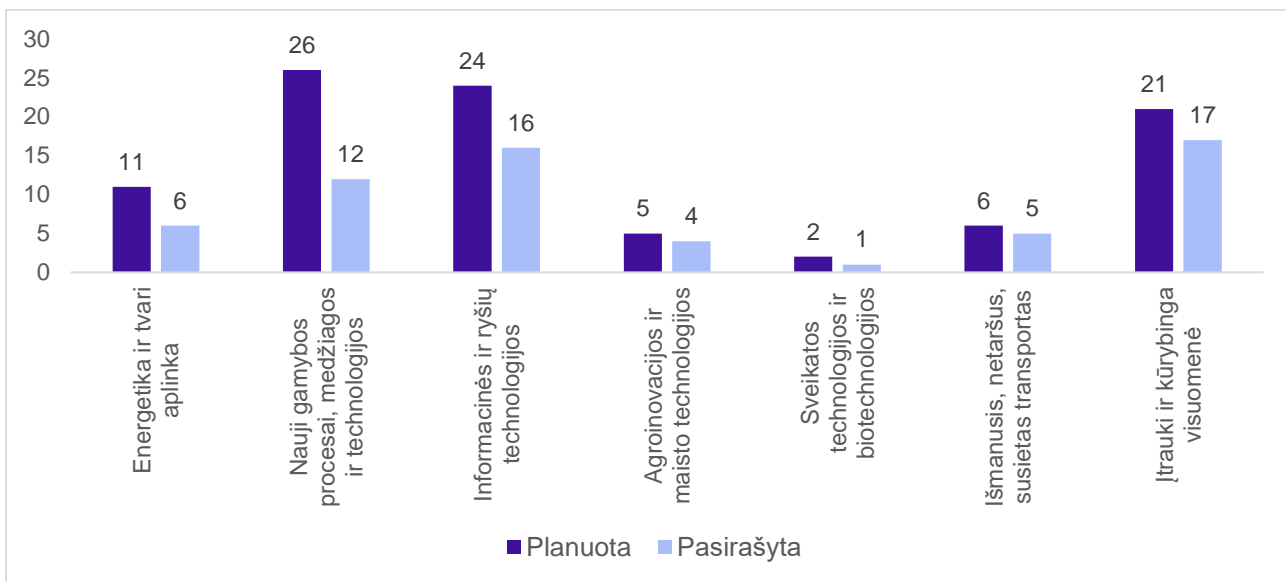
Pagal šią priemonę skiriamo finansavimo intensyvumas buvo didesnis įmonėms, įsikūrusioms ne didžiuosiuose miestuose, tad didesnis kitų apskričių aktyvumas gali būti siejamas su šiuo faktu. Tačiau taip pat galima daryti prielaidą, kad nedidelės apimties finansinė parama pradedantiems inovatoriams regionuose yra itin aktuali ir reikalinga.

4.3. Skatinti klasterizaciją, integraciją į tarptautinius vertės kūrimo tinklus ir investicijas į MTEP ir inovacijas

Trečiajam sumanios specializacijos uždaviniui įgyvendinti skirtos priemonės „Inoklaster LT“, „InoConnect LT“, „SmartInvest LT“, „SmartInvest LT+“, „SMART FDI“, „Ikiprekybiniai pirkimai LT“ bei „Skaitmeninių inovacijų centrai“.

Parama dalyvauti tarptautinėse MTEPI iniciatyvose skiriama pagal priemonę „Inoconnect“ (iki 10 000 EUR), kurios rezultatai matuojami teisiškai saistančių susitarimų su tarptautiniais partneriais skaičiumi.

36 pav. Susitarimai su tarptautiniais partneriais

Šaltinis: SFMIS

Didžioji dalis rezultatų jau yra pasiekta ir su tarptautiniais partneriais yra pasirašytas 61 susitarimas iš 95 planuotų. Daugiausiai susitarimų planuoja pasirašyti prioritetuose „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“, „Informacinės ir ryšių technologijos“ bei „Įtrauki ir kūrybinga visuomenė“ veikiančios įmonės. Ši priemonė buvo itin nepopuliari tarp prioriteto „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ įmonių, nes planuota pasirašyti vos 2 tarptautinius susitarimus.

Priemonė „Ikiprekybiniai pirkimai“ yra vienintelė inovacijų paklausą skatinanti priemonė, pagal kurią įgyvendinama 18 projektų. Daugiausiai jų prioritetuose „Informacinės ir ryšių technologijos“ (7 projektai) bei „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ (5 projektai). Pagrindiniai šios priemonės rezultatų rodikliai yra: sukurti nauji produktų, procesų prototipai bei įvykdyti inovatyvūs pirkimai. Tačiau šie rezultatai dar nėra pasiekti, iki šiol yra sukurtas vienintelis prototipas prioritete „Informacinės ir ryšių technologijos“.

4.4. Skatinti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą, žinių ir technologijų perdavimą, siekiant komercinti MTEP rezultatus

Ketvirtajam sumanios specializacijos uždaviniui įgyvendinti yra skirtos šios priemonės: „Kompetencijos centrų ir inovacijų ir technologijų perdavimo centrų veiklos skatinimas“, „MTEP rezultatų komercinimo ir tarptautiškumo skatinimas“, „Ekscelencijos centrų veiklos skatinimas sumanios specializacijos kryptyse“, ir „Tiksliniai moksliniai tyrimai sumanios specializacijos srityje“.

Pagal priemonę „Kompetencijos centrų ir inovacijų ir technologijų perdavimo centrų veiklos skatinimas“ finansuojamos šios veiklos: 1) kompetencijos centrų veiklos skatinimas ir 2) inovacijų ir technologijų perdavimo centrų veiklos skatinimas. Šiuo metu yra 34 įgyvendinami ar baigti projektai, kuriems skirtas 27 mln. EUR finansavimas. Daugiausiai lėšų pritraukęs prioritetas yra „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ (9 mln. EUR), mažiausiai – „Įtrauki ir kūrybinga visuomenė“ (0,66 mln. EUR).

Pagal priemonę „MTEP rezultatų komercinimo ir tarptautiškumo skatinimas“ finansuojamos šios veiklos: 1) MTEP rezultatų komercinimas (pama mokslininkų ir kitų tyrėjų bei studentų, dirbančių/studijuojančių mokslo ir studijų institucijose, idėjų komercinimui, pama besikuriančioms jaunoms inovacinėms įmonėms (pumpurinės įmonės, startuoliai); 2) MTEP veiklų tarptautiškumo skatinimas (į rinką orientuotų mokslo-verslo projektų įgyvendinimas per tarpvalstybinį tinklą). Šioje priemonėje yra patvirtinti 34 projektai ir skirtas

4,9 mln. EUR finansavimas. Pažymėtina, kad vienam projektui skirta finansavimo lėšų suma buvo padidinta 100000 EUR. MTEP rezultatų komercinimo veiklai buvo skelbti du kvietimai, sulaukę didelio populiarumo ir jiems finansavimas buvo padidintas 1,2 mln³. EUR. Daugiausia, 1,5 mln. EUR, skirta prioritetui „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“, mažiausiai – prioritetui „Išmanusis, netaršus, susietas transportas“ (99 tūkst. EUR).

Pagal priemonę „Ekscelencijos centrų veiklos skatinimas sumanios specializacijos kryptyse“ nagrinėjamu laikotarpiu nepatvirtintas nė vienas projektas, tačiau yra sudarytas valstybės projektų sąrašas (tai yra valstybės planavimo priemonė). Sąraše esančiam vienam projektui planuojama skirti 6 mln. EUR finansavimą. Šiuo metu vertinama projekto paraiška, o sutartį planuojama sudaryti iki 2020 metų pabaigos.

Pagal priemonę „Tiksliniai moksliniai tyrimai sumanios specializacijos srityje“ finansuojamos šios veiklos: 1) aukšto lygio tyrėjų grupių vykdomi moksliniai tyrimai, skirti kurti ūkio sektoriams aktualias MTEP veiklų tematikas atitinkančius rezultatus, kurie vėliau galėtų būti komercinami⁴; 2) mokslininkų iš užsienio pritraukimas vykdyti mokslinius tyrimus, skirtus kurti ūkio sektoriams aktualias MTEP veiklų tematikas atitinkančius rezultatus, kurie vėliau galėtų būti komercinami ir 3) paralelinių laboratorijų MTEP veikla, skirta kurti ūkio sektoriams aktualias MTEP veiklų tematikas atitinkančius rezultatus, kurie vėliau galėtų būti komercinami. Pagal šią priemonę yra sudarytos 82 sutartys ir skirtas 53,4 mln. EUR. Daugiausiai, t. y. 15,4 mln. EUR skirta prioritetui „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“, mažiausiai – prioritetui „Informacinės ir ryšių technologijos“ (1,9 mln. EUR).

Uždavinių ir priemonių vertinimo kriterijai šiam uždaviniui nėra priskiriami konkrečiam sumanios specializacijos prioritetui. Šiam uždaviniui yra priskiriami du rodikliai⁵ ir abiejų rodiklių reikšmės viršijo siektinus rezultatus: mokslo ir studijų institucijų vykdomi verslo MTEP užsakymai šiuo metu yra 10,2 mln. EUR, kai siektina reikšmė yra 5 mln. EUR. Rodiklio „Mokslo ir studijų institucijų pajamos iš intelektualios veiklos rezultatų“ reikšmė – 6,1 mln. EUR., numatyta siektina reikšmė – 0,42 mln. EUR.

Pasiekti projektiniai rezultatai yra pateikiami lentelėje.

3 lentelė. Rodiklių pasiekimai ŠMSM priemonėse (visų prioritetų atžvilgiu)

Rodiklis	Sutartyje numatyta	Pasiekta reikšmė	Prioritetas
Investicijas gavusių mokslo ir studijų institucijų pateiktos patentų paraiškos	129	3	E (2), G (1)
Įgyvendinti MTEP projektai	85	2	S (2)
Įmonių, bendradarbiaujančių su tyrimų institucijomis, skaičius	15	5	S (5)
Naujų įmonių, gavusių investicijas, skaičius	25	1	S (1)
Pateiktos paraiškos dalyvauti tarptautinėse ar regioninėse mokslinių tyrimų iniciatyvose	4	2	S (2)
Investicijas gavusių mokslo ir studijų institucijų inovacijų ir technologijų perdavimo centrų skaičius	9	0	
Investicijas gavusių mokslo ir studijų institucijų sutarčių su įmonėmis finansinės vertės padidėjimas	1354,68	0	
Investicijas gavusių universitetų ligoninių pateiktos patentų paraiškos	2	0	

Šaltinis: SFMIS

Kaip matyti iš lentelės duomenų, dalis rodiklių dar nėra pasiekti, daugelis projektų yra dar įgyvendinami, tad pasibaigus projektams yra deklaruojami ir įvertinami rezultatai.

Siekiant įvertinti ketvirtojo uždavinio įgyvendinimo įtaką sumanios specializacijos prioritetams taip pat analizuojamos valstybinio patentų biuro išduotų patentų apimtys bei Europos Sąjungos fondų investicijų lėšomis finansuojamos doktorantūros studijos, orientuotos į rinkos poreikius.

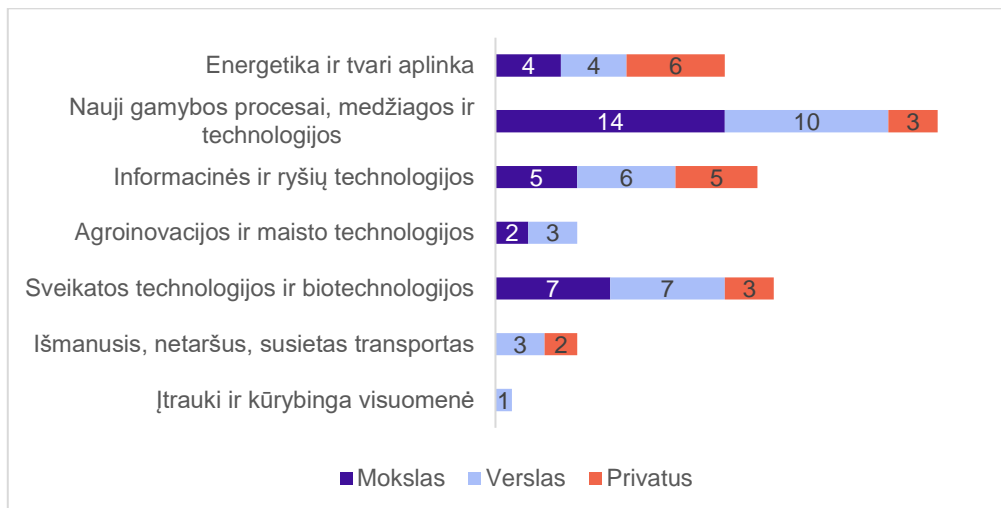
³ Finansų ministerijos Ateities ekonomikos DNR planas, prieiga [čia](#)

⁴ Padidintas finansavimas pagal Finansų ministerijos Ateities ekonomikos DNR planą, prieiga [čia](#)

⁵ LMT duomenų bazė „Vieversys“

2019 rugpjūčio mėn. – 2020 m. liepos m. laikotarpiu buvo išduota 119 patentų, iš kurių 85 atitinka sumanios specializacijos prioritetus. 40 proc. jų priklauso verslo subjektams, 38 proc. – mokslo ir studijų institucijoms, 22 proc. – privatiems fiziniams asmenims. Bendrų mokslo ir verslo patentų nagrinėjamu laikotarpiu nebuvo.

37 pav. Išduoti patentai 2019 m. rugpjūčio mėn. - 2020 m. rugpjūčio mėn.

Šaltinis: Valstybinio patentų biuro išduoti patentai

38 pav. Išduoti patentai 2014 m. - 2020 m. rugpjūčio mėn.⁶

Šaltinis: Valstybinio patentų biuro išduoti patentai

Daugiausia patentų 2014-2020 metais yra išduota prioritete „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“, mažiausiai – prioritete „Įtrauki ir kūrybinga visuomenė“.

2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų Veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas bei žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ priemonės „Mokslininkų ir kitų tyrėjų gebėjimų stiprinimas“ projektas „Doktorantūros studijų plėtra“ tiesiogiai orientuotas į sumanios specializacijos prioritetus, todėl nagrinėjamas šioje ataskaitoje. Įgyvendinant projektą finansuojamos doktorantūros studijos, kurių mokslinių tyrimų temos atitinka valstybės ir visuomenės poreikius, o parengti specialistai geba generuoti idėjas naujų produktų kūrimui. Projektas vykdomas nuo 2016 metų. Projektai priskiriami sumanios specializacijos prioritetams pagal doktorantūros temas.

⁶ 3-ioje stebėsenos ataskaitoje buvo pateikti netikslūs duomenys, kurie šiuo metu patikslinti ([3-oji ataskaita](#)). 38 pav. esanti informacija atitinka patikslintus duomenis

4 lentelė. Pagal projektą „Doktorantūros studijų plėtra“ vykdomų doktorantūros studijų temų atitikimas sumanios specializacijos prioritetams

Prioriteto pavadinimas	2016	2017	2018	2019	2020	Iš viso
Sveikatos technologijos ir biotechnologijos	7 ⁷	18	18	26	16	85
Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos	4	11	11	7	13	46
Įtrauki ir kūrybinga visuomenė	4	4	6	3	5	22
Agroinovacijos ir maisto technologijos	2	0	5	5	2	14
Energetika ir tvari aplinka	2	4	1	3	1	11
Informacinės ir ryšių technologijos	0	0	0	1	1	2
Išmanusis, netaršus, susietas transportas	0	0	1	1	0	2

Šaltinis: LMT

Daugiausia temų per visą laikotarpį (2016-2020 m.) priskirta prioritetams „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ (85 temos) bei „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“ (46 temos).

4.5. Stiprinti mokslo ir studijų institucijų ir kitų viešojo ir privataus sektorių subjektų potencialą ir gebėjimus kurti ir komercinti žinias, rengti mokslo ir inovacijų vadybos specialistus

Šiam uždaviniui įgyvendinti yra skirta 21 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos priemonė. Šis uždavinys iš kitų išsiskiria tuo, kad jo pagrindu įgyvendinamos priemonės skirtos visai MTEPI sistemai stiprinti, nesiorientuojant į konkrečius prioritetus ir dauguma atvejų jų įgyvendinimas daro tiesioginę ar netiesioginę įtaką visų prioritetų plėtrai. Visgi, tai neleidžia palyginti skirtingų prioritetų pažangos. Ankstesnėse stebėsenos ataskaitose nagrinėtos atskirų priemonių sąsajos su sumanios specializacijos prioritetais, pvz. sukurtos ir kuriamos MTEPI infrastruktūros atitikimas prioritetams ar aukšto lygio tyrėjų grupių vykdomų mokslinių tyrimų projektų sąsajos su prioritetais. Išsamesnė vykdytų priemonių ir pasiektų rezultatų poveikio sumanios specializacijos prioritetams, visai MTEPI sistemai, ekonominei ir socialinei valstybės raidai analizė numatyta 2021 m. suplanuotoje galutinėje poveikio vertinimo ataskaitoje.

Penktajam uždaviniui priskiriami du rodikliai⁸: „Išorės vartotojai iš užsienio mokslo ir studijų institucijų, Lietuvos ir užsienio verslo įmonių, pasinaudoję atnaujinta atviros prieigos mokslinių tyrimų infrastruktūra“ (lėšos, gautos iš šių vartotojų (tūkst. EUR) – 9042,34⁹ tūkst. EUR, siektina reikšmė yra 310 tūkst. EUR bei pagal priemonę remiamose veiklose dalyvavusių tyrėjų „Mokslo straipsnių, esančių tarp 10 procentų pasaulyje dažniausiai cituojamų mokslo straipsnių, skaičius“ (vnt.) – 0¹⁰. Šis rodiklis bus skaičiuojamas 2023 ir 2024 metais.

Siekiant įvertinti šio uždavinio įgyvendinimą analizuojamos publikacijos Q1 žurnaluose bei programos „Horizontas 2020“ rezultatai. Kaip ir ankstesniais metais, 2019 metais publikacijų skaičiumi išsiskiria prioritetai „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“ bei „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“.

⁷ Patikslinta informacija

⁸ LMT duomenų bazė „Vieversys“

⁹ LMT duomenų bazė „Vieversys“, 2018 metų duomenys

¹⁰ Pagal nacionalinį stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašą, numatytas pasiekimo skaičiavimo būdas: (1) „ 2023 m. ir 2024 m. gruodžio 31 d. Clarivate Analytics Web of Science duomenų bazės InCites įrankio aplinkoje nustatomas straipsnių, kurie parengti mokslinius tyrimus parėmus priemonės lėšomis ir kurie yra tarp 10 procentų pasaulyje dažniausiai cituojamų mokslo straipsnių, skaičius; (2) 10 procentų pasaulyje dažniausiai cituojamų mokslo straipsnių apskaičiuojama pagal Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) mokslo sritis.

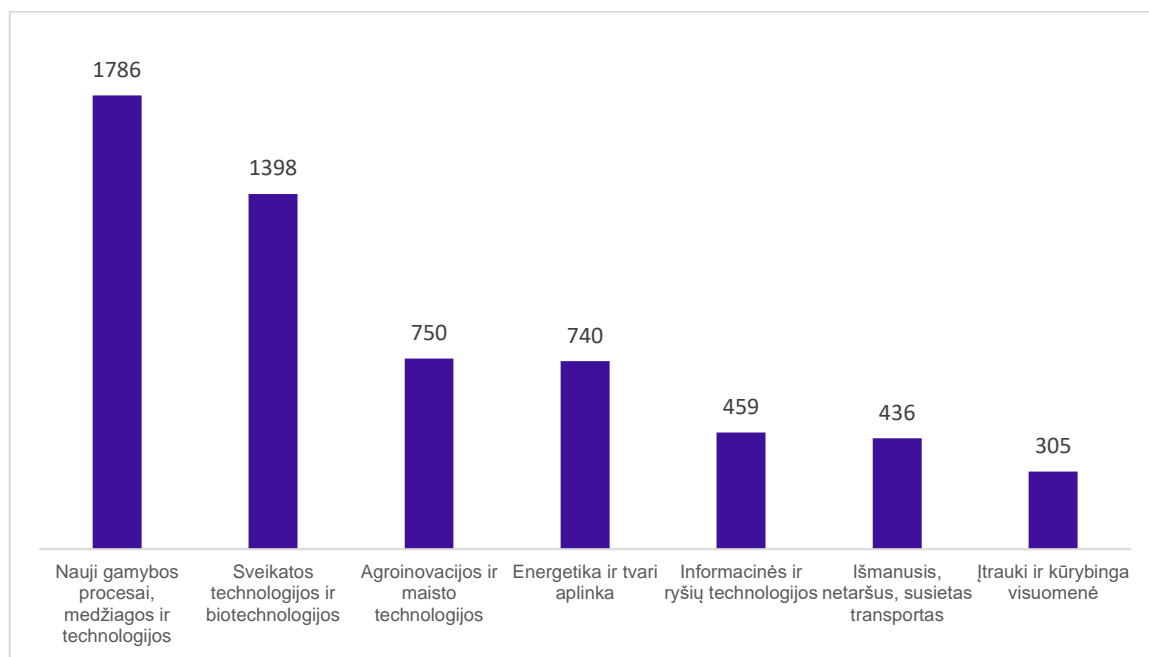

5 lentelė. Publikacijų skaičius Q1 žurnaluose 2019 metais

Prioritetas	Q1 publikacijos
Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos	392
Sveikatos technologijos ir biotechnologijos	349
Išmanusis, netaršus, susietas transportas	132
Informacinės ir ryšių technologijos	129
Energetika ir tvari aplinka	96
Įtrauki ir kūrybinga visuomenė	96
Agroinovacijos ir maisto technologijos	84

Šaltinis: Clarivate Analytics, InCites, STRATA skaičiavimai.

39 pav. Publikacijų skaičius Q1 žurnaluose 2014 – 2019 metais

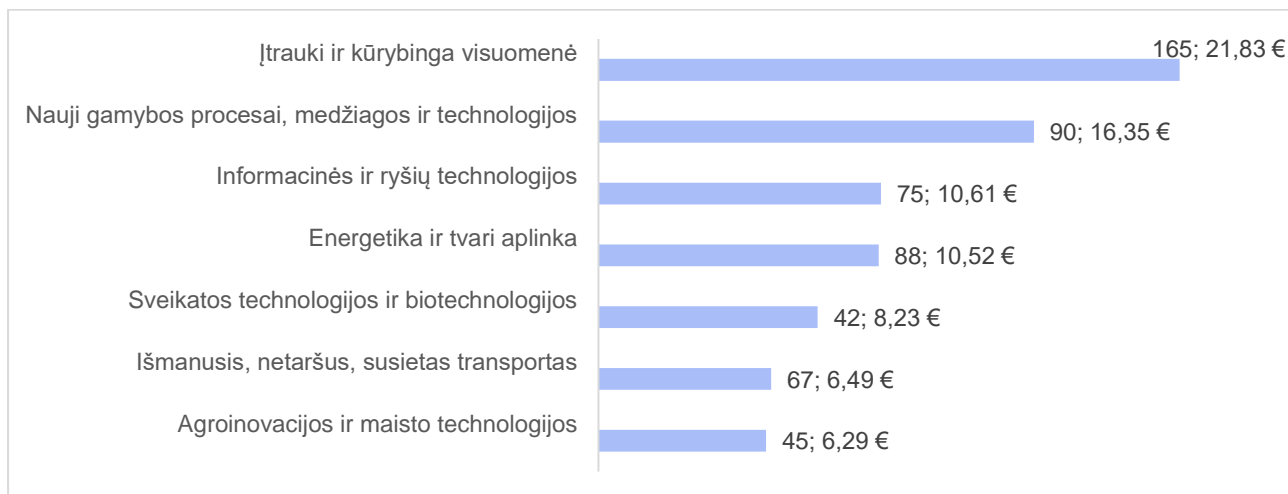

Šaltinis: Clarivate Analytics, InCites, STRATA skaičiavimai.

2020 m. rugpjūčio mėnesio duomenimis, Lietuvos organizacijos dalyvavo 449 programos „Horizontas 2020“ projektuose, iš kurių 429 projektai buvo priskirti sumanios specializacijos prioritetams. Daugiausia lėšų skirta projektams, siejamiems su prioritetu „Įtrauki ir kūrybinga visuomenė“ (21,83 mln. EUR, 165 projektai) įgyvendinimu, mažiausiai – su prioritetu „Išmanus, netaršus ir susietas transportas“ (6,49 mln. EUR, 67 projektai) ir „Agroinovacijos ir maisto technologijos“ (6,29 mln. EUR, 45 projektai) įgyvendinimu.

40 pav. „Horizontas 2020“: projektams skirto finansavimo pasiskirstymas (mln. Eur) ir projektų skaičius

Šaltinis: EK, Horizontas 2020

Programos „Horizontas 2020“ projektai dalyvaujant ekspertams priskirti konkrečioms sumamos specializacijos prioritetams. Projektų priskyrimas yra orientacinis, nes vienas projektas gali būti priskirtas keliems prioritetams. Tokiu atveju, projektui skirtas finansavimas dalinamas iš atitinkamo prioritetų, prie kurių įgyvendinimo jis prisideda, skaičiaus.

Šis skyrius buvo skirtas sumamos specializacijos prioritetų veiksmų plane numatytų uždavinių ir priemonių, vertinimo kriterijams apžvelgti, tad lentelėje pateikiama vertinimo kriterijų rodiklių suvestinė ir jų pasiektos reikšmės.

6 lentelė. Sumamos specializacijos veiksmų plano uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijų suvestinė

Uždaviniai	Uždavinių ir priemonių vertinimo kriterijai	Būklė		Vertinimo kriterijų reikšmės	
		2018 metais	2020 metais	Jeigu nepasiekta, planuojama pasiekti reikšmė sutartyse	2023 metais
Uždavinys: kurti ir diegti į rinką naujas technologijas, produktus, procesus, metodus	Sukurti gaminių, paslaugų ar procesų prototipai (konceptijos) per 3 m. po projekto įgyvendinimo (vnt.)	68	246,78	1200	596
	Sertifikuotų produktų skaičius	0	32	98	50
	„Investicijas gavusio juridinio asmens sukurti gaminių, paslaugų ar procesų prototipai (konceptijos)“ (vnt.)	0	0	3	3
	„Investicijas gavusiose įmonėse sukurtos tyrėjų darbo vietos (vnt.)“	0	74	580,3	75

Uždaviniai	Uždavinių ir priemonių vertinimo kriterijai	Vertinimo kriterijų reikšmės			
		Būklė	Būklė	Siekiny	
		2018 metais	2020 metais	Jeigu nepasiekta, planuojama pasiekti reikšmė sutartyse	2023 metais
Uždavinys: skatinti žinioms imlaus verslo kūrimąsi, didelį potencialą turinčių įmonių plėtrą	„Investicijas gavusių įmonių sukurti gaminių, paslaugų ar procesų prototipai (konceptijos) (vnt.)“	0	40	154	100
	Kitos formos nei subsidija finansinę paramą gaunančių įmonių skaičius (vnt.)	1	6	Pasiekta	6
Uždavinys: skatinti klasterizaciją, integraciją į tarptautinius vertės kūrimo tinklus ir investicijas į MTEP ir inovacijas	Pritraukta privačių investicijų į MTEPI sritį pagal sumanios specializacijos prioritetus per 3 m. po projekto įgyvendinimo (tūkst. Eur)	4 956	0	35 600	20 268
	Teisiškai saistančių susitarimų su tarptautiniais partneriais skaičius (vnt.)	19	61	95	300
	Ikiprekybinių pirkimų skaičius	0	18	Pasiekta	5
	Nefinansinę paramą gaunančių įmonių skaičius (vnt.)	0	875	Pasiekta	100
Uždavinys: skatinti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą, žinių ir technologijų perdavimą, siekiant komercinti MTEP rezultatus	Mokslo ir studijų institucijų vykdomi verslo MTEP užsakymai (tūkst. Eur)	3 650 (2017)	10 187,35	Pasiekta	5 000
	Mokslo ir studijų institucijų pajamos iš intelektualinės veiklos rezultatų (tūkst. Eur)	250 (2017)	616,45	Pasiekta	420
Uždavinys: stiprinti mokslo ir studijų institucijų ir kitų viešojo ir privataus sektorių subjektų potencialą ir gebėjimus kurti ir komercinti žinias, rengti mokslo ir inovacijų vadybos specialistus	Išorės vartotojai iš užsienio mokslo ir studijų institucijų, Lietuvos ir užsienio verslo įmonių, pasinaudoję atnaujinta atviros prieigos mokslinių tyrimų infrastruktūra (lėšos, gautos iš šių vartotojų (tūkst. Eur)	120	9 042,34 (2018)	Pasiekta	310
	Pagal priemonę remiamose veiklose dalyvavusių tyrėjų mokslo straipsnių,	0	0*	*bus skaičiuojama 2023 m. (nacionalinis stebėsenos	50

Uždaviniai	Uždavinių ir priemonių vertinimo kriterijai	Vertinimo kriterijų reikšmės			
		Būklė	Būklė	Siekiny	
		2018 metais	2020 metais	Jeigu nepasiekta, planuojama pasiekti reikšmė sutartyse	2023 metais
	esančių tarp 10 procentų pasaulyje dažniausiai cituojamų mokslo straipsnių, skaičius (vnt.)			rodiklių skaičiavimo aprašas)	
	Tyrėjų, dirbančių pagerintoje mokslinių tyrimų infrastruktūros bazėje, skaičius (visos darbo dienos ekvivalentai)	80	161	947	420
	Tyrėjai, kurie dalyvavo ESF veiklose, skirtose mokytis pagal neformaliojo švietimo programas	1363	2516	Pasiekta	1709

Šaltinis: Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir inovacijų raidos (sumanios specializacijos) prioritetų veiksmų planas, SFMIS, DB „Vieversys“, esinvesticijos.lt

Pagal pateiktus 6 lentelės duomenis, matoma, kad 7 iš 16 rodiklių reikšmės jau yra pasiekusios planuojamas 2023 metų reikšmes. Galimybė, kad gali būti nepasiektos siekiamos reikšmės yra mokslo straipsnių, esančių tarp 10 procentų pasaulyje dažniausiai cituojamų mokslo straipsnių, nes rodiklis bus apskaičiuotas tik 2023 gruodžio pabaigoje bei teisiškai saistančių susitarimų su tarptautiniais partneriais rodiklis, nes pagal sutartis gali būti pasiekti 95 susitarimai, o planuojama reikšmė 2023 metais yra 300 susitarimų. Kitų rodiklių reikšmės tikėtina, kad bus pasiektos 2023 metais.

5. Sumanios specializacijos prioritetų pajėgumo pažanga

Prioritetų pajėgumui nustatyti buvo apskaičiuota kiekvieno rodiklio medianinė reikšmė suteikiant balus prioritetui tuo atveju, jeigu rodiklio reikšmė yra didesnė nei medianos dydis bei suteikiant atitinkamiems rodikliams svorius.

Remiantis ŠMSM iniciatyva sudarytos nepriklausomų ekspertų darbo grupės rekomendacijomis, stebėsenos rodikliams buvo priskirti koeficientai pagal tai, kiek rodiklis atspindi verslo arba mokslo kokybę arba aukšto lygio bendradarbiavimą tarp verslo ir mokslo.

1. Prašomų viešųjų investicijų apimtys – koeficientas 0,1
2. Skirtų viešųjų investicijų apimtys – koeficientas 1
3. Pareiškėjų skirta suma (privачios investicijos) – koeficientas 1
4. Skirtų viešųjų investicijų apimtys mokslo projektams – koeficientas 0,5
5. Skirtų viešųjų investicijų apimtys verslo projektams – koeficientas 0,5
6. Mokslo projektų skaičius – koeficientas 0,5
7. Verslo projektų skaičius – koeficientas 0,5
8. Gautas finansavimas infrastruktūrai – koeficientas 0,5 (sujungti 2007–2013 metų investicijas su investicijomis į infrastruktūrą 2014–2020 metais)
9. Programos „Horizontas 2020“ finansavimo suma – koeficientas 1
10. Programos „Horizontas 2020“ projektų skaičius – koeficientas 1
11. Q1 žurnalų publikacijų skaičius 2014–2018 metais – koeficientas 1 (taip pat buvo siūlymas įtraukti ir publikacijas Q2, tačiau šiam periodui paliekama Q1 žurnalai)
12. Išduotų „Valstybinio patentų biuro“ patentų skaičius 2014–2019 metais – pakeisti į Išduoti ir suteikti koeficientą 1 (buvo siūlymas įtraukti ir tarptautinius patentus, dėl objektyvių priežasčių bus atsižvelgta naujo laikotarpio stebėsenoje).

7 lentelė. Rodiklių suvestinė

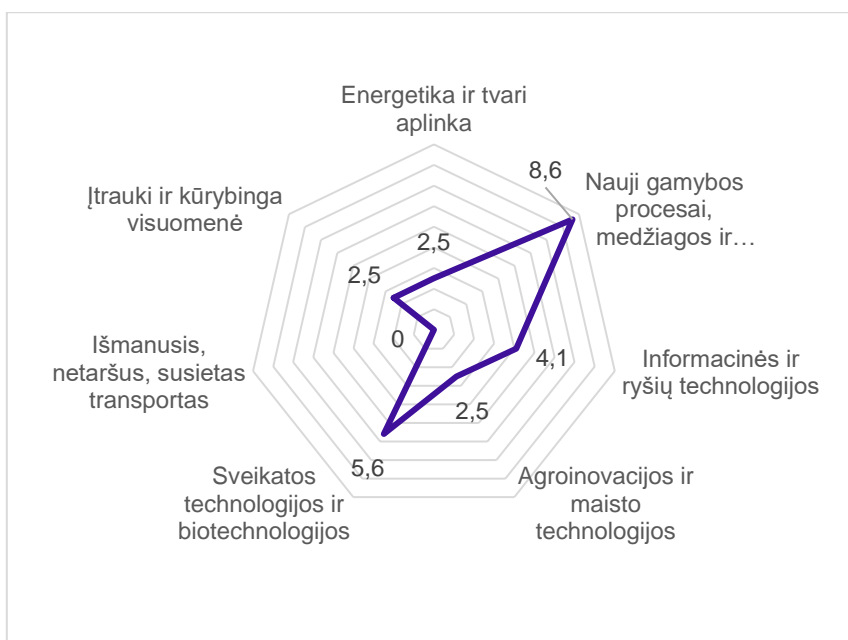
Koeficientas	0,1	1	1	0,5	0,5
Prioriteto pavadinimas	Prašomų viešųjų investicijų apimtys	Skirtų viešųjų investicijų apimtys	Pareiškėjų skirta suma (privачios investicijos)	Mokslas (skirtos lėšos)	Verslas (skirtos lėšos)
Energetika ir tvari aplinka	89 105 079,07 €	44 020 534,34 €	20 158 725,31 €	13 310 951,30 €	30 709 583,04 €
Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos	256 462 451,70 €	123 230 251,97 €	54 470 311,13 €	48 241 448,99 €	74 988 802,98 €
Informacinės ir ryšių technologijos	203 410 892,66 €	111 629 791,56 €	50 993 969,38 €	34 862 118,12 €	76 767 673,44 €
Agroinovacijos ir maisto technologijos	105 885 005,69 €	42 510 668,04 €	19 564 424,76 €	17 216 762,21 €	25 293 905,83 €
Sveikatos technologijos ir biotechnologijos	283 757 839,50 €	158 834 499,08 €	94 057 328,02 €	72 534 619,80 €	86 299 879,28 €
Išmanusis, netaršus, susietas transportas	98 507 017,77 €	47 853 781,95 €	20 878 115,73 €	26 393 141,66 €	21 460 640,29 €
Įtrauki ir kūrybinga visuomenė	90 184 797,10 €	49 470 354,76 €	18 407 288,42 €	37 105 003,75 €	12 365 351,01 €
Mediana	105 885 005,69 €	49 470 354,76 €	20 878 115,73 €	34 862 118,12 €	30 709 583,04 €

Tęsinys:

Koeficientas	0,5	0,5	0,5	1	1	1	1	MAX = 8,6
Prioriteto pavadinimas	Mokslas-proj. sk.	Verslas-proj. sk.	Gautas finansavimas 2007-2020 infrastruktūrai	H2020 gautas finansavimas	H2020 proj. sk.	Publikacijos	Patentai	SUMA
Energetika ir tvari aplinka	19	128	85 106 926,20 €	10 523 202,45 €	88	740	85	2,5
Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos	51	353	146 212 272,44 €	16 351 463,73 €	90	1786	205	8,6
Informacinės ir ryšių technologijos	9	194	49 249 138,37 €	10 614 594,27 €	75	459	29	4,1
Agroinovacijos ir maisto technologijos	24	172	72 445 233,99 €	6 294 764,85 €	45	750	101	2,5
Sveikatos technologijos ir biotechnologijos	46	272	260 995 473,56 €	8 233 737,05 €	42	1398	72	5,6
Išmanusis, netaršus, susietas transportas	8	79	38 283 811,46 €	6 486 666,88 €	67	436	20	0
Įtrauki ir kūrybinga visuomenė	18	133	48 466 529,90 €	21 827 513,09 €	165	305	1	2,5
Mediana	19	172	72 445 233,99 €	10 523 202,45 €	75	740	72	

Vertinant sumanios specializacijos įgyvendinimą matyti skirtumai tarp prioritetų pagal naudojimosi paramos priemonėmis aktyvumą, pateiktų ir laimėtų paraiškų santykį bei rezultatus.

41 pav. Sumanios specializacijos prioritetų pajėgumo pažanga

Daugiausiai balų surinko prioritetai „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“ (8,6 balo, tai yra didžiausia galima suma), „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ (5,6 balo) bei „Informacinės ir ryšių technologijos“ (4,1 balo). Su trijų daugiausiai balų surinkusių prioritetų įgyvendinimu sietiniams projektams buvo skirta daugiausia viešųjų investicijų (tiek mokslo ir studijų institucijų, tiek verslo įmonių vykdomiems projektams), jiems įgyvendinti pritraukta daugiausia privačių investicijų, jiems įgyvendinti skirta daugiausia verslo projektų. Prioritetai „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ ir „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“ išsiskiria su jais sietinų publikacijų skaičiumi. Tokiu būdu šie trys prioritetai, planuojama, taps pagrindu 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų laikotarpio sumanios specializacijos strategijai, taip pat išsaugant ir į juos integruojant gerais rezultatais ir dideliu potencialu išsiskiriančias kitų prioritetų tematikas¹¹.

¹¹ MTEPI raidos prioritetų įgyvendinimo koordinavimo grupė bendru sutarimu pasirinko „stiprių“ prioritetų ir tematikų scenarijų, besiremiantį „silpnų“ tematikų atsisakymo principu. 2021-2027 m. periode Lietuvos sumanią specializaciją sudarys 3 prioritetai („Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“, „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“, „Informacinės ir ryšių technologijos“) (2020 birželio 11 d. Nr. TIS-2 protokolai)

Išvados

1. 2019 m. bendrosios pridėtinės vertės, apyvartos ir darbuotojų skaičiaus rodikliai sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose pasiekė aukščiausiais reikšmes nagrinėjamu laikotarpiu, tačiau šių rodiklių santykis su visos Lietuvos ekonomikos atitinkamais rodikliais 2014–2019 m. išliko visiškai stabilus ir tai rodo, kad sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose veikiančių įmonių plėtra nėra spartesnė nei visos Lietuvos ekonomikos. Tačiau tai nereiškia, kad sumanios specializacijos strategija ir jos įgyvendinimas neturėjo esminės įtakos sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių ekonomikos sektorių vystymuisi. Tikėtina, kad ženklus sumanios specializacijos strategijos ir investicijų į sumanios specializacijos prioritetus poveikis bus matomas ne iš karto, bet po tam tikro laikotarpio – pavyzdžiui, po kelerių metų.
2. 2014–2019 m. pastebimas ženklus sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose veikiančių įmonių produktyvumo augimas (43,6 proc.). Taip pat 2014–2019 m. vieno darbuotojo generuojama apyvarta sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose sektoriuose išaugo 18 proc. Tai reiškia, kad sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose veikiančios įmonės yra santykinai labiau orientuotos į aukštos pridėtinės vertės generavimą nei įmonės, veikiančios už sumanios specializacijos prioritetų ribų. Šie duomenys patvirtina, kad sumanios specializacijos prioritetai buvo tinkamai parinkti. Šie duomenys, tikėtina, taip rodo teigiamą sumanios specializacijos strategijos poveikį sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių sektorių raidai.
3. 2015–2019 m. sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose veikiančios įmonės pasiekė reikšmingą augimą eksporto srityje:
  - a) 2015–2019 m. eksporto apimtys išaugo beveik 60 proc.;
  - b) eksporto dalis sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose veikiančių įmonių apyvartoje padidėjo nuo 33 proc. 2015 m. iki 40 proc. 2019 m.;
  - c) sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių sektorių eksporto plėtra lėmė, kad 2015–2019 m. 1,6 karto sumažėjo jų prekybos deficitas: nuo 2,7 mlrd. EUR 2015 m. iki 1,6 mlrd. EUR 2019 m. sumanios specializacijos prioritetų prekybos balanso santykis su pridėtine verte sumažėjo nuo 44 proc. pridėtinės vertės 2015 m. iki 18 proc. pridėtinės vertės 2019 m.
4. Atlikta sumanios specializacijos įmonių inovacinės veiklos analizė rodo, kad:
  - a) sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose veikiančių įmonių (1) išlaidų MTEP santykio su pridėtine verte, (2) inovacinių produktų apyvartos, (3) produktų ir procesų inovacijų, (4) užimtumo žinioms imliuose sektoriuose, (5) žinioms imlių paslaugų eksporto rodikliai viršija visos Lietuvos ekonomikos atitinkamų rodiklių reikšmes. Tai galėjo turėti didelės įtakos tam, kad sumanios specializacijos prioritetus atitinkančiuose ekonomikos sektoriuose veikiančių įmonių produktyvumas yra santykinai didesnis nei visoje Lietuvos ekonomikoje.
  - b) Tačiau atskiruose inovacinės veiklos rodikliuose nesimato spartaus ilgalaikio progreso. (1) išlaidų MTEP santykio su pridėtine verte, (2) inovacinių produktų apyvartos dalies, (3) užimtumo žinioms imliuose sektoriuose, (4) žinioms imlių paslaugų dalies visoje paslaugų eksporto struktūroje rodiklių reikšmės iš esmės nesikeičia ir lieka stabilios. Tačiau, kaip ir pažymėta aukščiau, tai nereiškia, kad sumanios specializacijos strategija ir jos įgyvendinimas neturėjo esminės įtakos sumanios specializacijos prioritetus atitinkančių ekonomikos sektorių vystymuisi. Tikėtina, kad ženklus sumanios specializacijos strategijos ir investicijų į sumanios specializacijos prioritetus poveikis bus matomas ne iš karto, bet po tam tikro laikotarpio – pavyzdžiui, po kelerių metų.
5. Prioritetą „**Energetika ir tvarī aplinka**“ atitinkantys sektoriai nepasižymi aukšta pridėtine verte, sietina su MTEPI potencialo panaudojimu, dėl to šio prioriteto demonstruojami MTEPI rezultatai yra palyginti kuklūs. Pažymėtina, kad produktyvių investicijų atitinkančiuose sektoriuose dalis nėra mažiausia, prioritete buvo daugiau nei du kartus skirta investicijų verslo įmonių nei MSI vykdomiems projektams, yra sukurta tyrėjų darbo vietų, pasižymi ne itin dideliu publikacijų, doktorantūros temų skaičiumi.
6. Prioritetą „**Sveikatos technologijos ir biotechnologijos**“ atitinkantys sektoriai nėra dideli ir sudaro tik nedidelę bendros ekonomikos dalį bei pasižymi mažiausia nominalia pridėtine verte, tačiau pasižymi didžiausiu produktyvumu, t. y. bendrąja pridėtine verte, generuojama vieno darbuotojo per metus bei pagal vieno darbuotojo generuojamą apyvartą. Vienas aktyviausių prioritetų projektuose pagal įgyvendinamų projektų skaičių, skirtų investicijų bei pritrauktų privačių investicijų mastą, pasižymi dideliu prototipų, publikacijų, doktorantūros temų skaičiumi.
7. Prioritetas „**Agroinovacijos ir maisto technologijos**“ paremtas dideliais ir pajėgiais ekonomikos sektoriais, visgi jie nepasižymi aukšta pridėtine verte, sietina su MTEPI potencialo panaudojimu, tačiau

- atitinkančių sektorių eksporto apimtys yra didžiausios, generuojama pridėtinė vertė nėra maža bei galima išskirti, kad šis prioritetas pasižymi dideliu patentų skaičiumi.
8. Prioritetą „**Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos**“ atitinkantys sektoriai yra didžiausi ir turi didelę įtaką Lietuvos BVP, sektoriai sudaro didžiausią dalį metinės apyvartos bei eksporto apimtys yra didelės. Vienas aktyviausių prioritetų projektuose pagal įgyvendinamų projektų skaičių ir skirtų investicijų mastą, pasižymi dideliu prototipų, patentų, publikacijų, doktorantūros temų skaičiumi.
  9. Prioritetą „**Išmanusis, netaršus, susietas transportas**“ atitinkantys sektoriai pasižymi nemaža vieno darbuotojo generuojama apyvarta, buvo skirta daugiau įgyvendinti mokslo nei verslo projektams, didelės apimties projektai koncentruoti Vilniaus apskrityje, pasižymi ne mažu publikacijų skaičiumi, pasižymi tik keletu doktorantūros vystomų temų skaičiumi bei mažai yra registruojama patentų. Taip pat pažymėtina, kad šiame prioritive yra dvi tematikos, tačiau realius rezultatus demonstruoja tik viena iš jų, tad rezultatai šio prioriteto rezultatai yra kuklūs.
  10. Prioritetą „**Informacinės ir ryšių technologijos**“ atitinkantys sektoriai pasižymi produktyvia investicijų dalimi visoje investicijų struktūroje ir sektoriai pasižymėjo didžiausiu vienam darbuotojui tenkančios apyvartos prieaugiu. Tai vienas aktyviausių prioritetų projektuose pagal įgyvendinamų projektų skaičių ir skirtų investicijų mastą, pasižymi dideliu prototipų skaičiumi, daugiausia sukuria tyrėjų darbo vietų bei verslo įmonės įgyvendina 20 kartų daugiau projektų nei MSI, tad galima būtų daryti prielaidą, kad šio prioriteto verslo įmonių MTEP veiklos pajėgumai yra didesni nei MSI. Didelės apimties projektai koncentruoti Vilniaus apskrityje. Pasižymi tik keletu doktorantūros vystomų temų skaičiumi.
  11. Prioritetą „**Įtrauki ir kūrybinga visuomenė**“ atitinkantys sektoriai pasižymi produktyvia investicijų dalimi visoje investicijų struktūroje ir didžiausiu vienam darbuotojui tenkančios apyvartos prieaugiu, įgyvendinamiems mokslo projektams buvo skirta daugiau lėšų nei verslo projektams, didelės apimties projektai koncentruoti Vilniaus apskrityje bei daugiausia lėšų skirta projektams prisidedantiems prie programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo, nepasižymi patentų skaičiumi. Pažymėtina, kad šį prioritetą yra gana sunku įvertinti, nes nėra aišku, kokius sektorius jis atitinka, kokią naudą tiems sektoriams duoda.
  12. Vertinant sumanios specializacijos prioritetų pajėgumą, daugiausiai balų surinko prioritetai „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“ (8,6 balo, tai yra didžiausia galima suma), „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ (5,6 balo) bei „Informacinės ir ryšių technologijos (4,1 balo). Nė vieno balo nesurinko prioritetas „Išmanusis, netaršus, susietas transportas“. Su trijų daugiausia balų surinkusių prioritetų įgyvendinimu sietiniems projektams buvo skirta daugiausia viešųjų investicijų (tiek mokslo ir studijų institucijų, tiek verslo įmonių vykdomiems projektams), jiems įgyvendinti pritraukta daugiausia privačių investicijų, jiems įgyvendinti skirta daugiausia verslo projektų. Prioritetai „Sveikatos technologijos ir biotechnologijos“ ir „Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos“ išsiskiria su jais sietinų publikacijų skaičiumi. Tokiu būdu šie trys prioritetai, planuojama, taps pagrindu 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų laikotarpio sumanios specializacijos strategijai, taip pat išsaugant ir į juos integruojant gerais rezultatais ir dideliu potencialu išsiskiriančias kitų prioritetų tematikas.

Siūlymai

Besibaigiant 2014-2020 m. S3 laikotarpiui ir rengiantis naujam, vertėtų atkreipti dėmesį į S3 veiksmingumą. Pirminis S3 siekis – pasitelkiant MTEPI transformuoti šalies ekonomiką link aukštesnės pridėtinės vertės. Visgi, turint omenyje, kad S3 yra ir būtina sąlyga pritraukti ESFI lėšas MTEPI politikos priemonėms įgyvendinti, į šių priemonių įgyvendinimo veiksmingumą, rezultatyvumą, poveikį ir nukrypsta pagrindinis dėmesys, nors jos sudaro tik nedidelę dalį MTI, švietimo ir verslo laukuose vykstančių procesų, vedančių link aukštos pridėtinės vertės ekonomikos. S3 stebėsenos procesas apima dalies ESFI MTEPI priemonių įgyvendinimo rezultatų stebėseną ir pavienių MTI procesų stebėseną, siekiant nustatyti pasirinktų prioritetų ar jų tematikų pajėgumą ir šių procesų rezultatus susieti su įvairių ekonomikos sektorių augimu. Paprastai sakant, bandoma išsiaiškinti dalies MTEPI intervencijų ir procesų poveikį daliai ekonomikos.

Keltinas klausimas, ar to pakanka, turint omenyje, kad MTEPI intervencijos yra tik vienas iš būdų, padedančių švietimo, mokslo, verslo laukuose ir visoje visuomenėje cirkuliuojančias žinias, gebėjimus ir idėjas veiksmingai ir savalaikiai nukreipti link didžiausios pridėtinės vertės (ekonominės-socialinės) kūrimo. Maža to, pavienės žinios, gebėjimai ir idėjos mažiau naudingos nei jų sąveikoje besiformuojančios vertės kūrimo grandinės, besitęsiančios per švietimo, mokslo ir verslo laukus ir formuojančios kelią nuo idėjos iki produkto. Žinios, gebėjimai ir idėjos nepripažįsta sienų ir kitokių apribojimų, todėl vertės kūrimo grandinės gali įgauti įvairias formas, jungdamos skirtingas švietimo sritis, lygmenis, studijų programas, mokslo kryptis, šakas, tematikas, verslo šakas, ekonomines veiklas, ekonomikos sektorius, visuomenines veiklas ir pan., tiek Lietuvoje, tiek už jos ribų.

Apsiribojant tik dalies MTEPI intervencijų ir dalies kitų MTI procesų stebėseną, matoma tik dalis visumos, t. y. žinios, gebėjimai ir idėjos sąveikauja ir jungiasi į vertės kūrimo grandines nebūtinai skatinamos valstybės ir juolab nebūtinai tik per MTEPI intervencijas, bet ir savaime, vedamos kitų interesų. Valstybės vaidmuo, šiuo atveju, sudaryti tam palankias sąlygas, o kartais tiesiog netrukdyti.

Pati stebėseną yra tik dalis viso S3 proceso, kurį taip pat sudaro EDP, koordinavimas ir įgyvendinimas, S3 procesas – tik dalis viso švietimo ir MTI proceso, o pastarieji – visos valstybės ekonominės ir socialinės raidos proceso. Visi šie procesai ir jų elementai tarpusavyje persipynę ir vienas nuo kito priklausomi. S3 stebėseną turėtų vaidinti svarbų vaidmenį aprūpinant S3 procesą duomenimis ir įrodymais apie jį patį ir apie aplinką, kurioje jis funkcionuoja. Iš duomenų ir įrodymų gali būti formuojami atitinkami sprendimai ir vykdomi veiksmai, liečiantys tiek patį procesą, tiek aplinką, kurioje jis funkcionuoja. Negana to, sprendimų virtimą konkrečiais veiksmais taip pat pravartu stebėti.

Darytina išvada, kad esama S3 stebėsenos apimtis yra per siaura, norint matyti kelius nuo idėjų iki produktų ir greitai reaguoti į galimus sutrikimus ne tik taisant juos pačius, bet ir supančią aplinką. Dar daugiau, S3 stebėseną turėtų būti dalis darnios šalies ekonomikos pažangos, jos transformacijos stebėsenos, kas itin aktualu formuojant 2021–2030 m. nacionalinio pažangos plano stebėsenos sistemą.

S3 stebėseną turėtų apimti:

- duomenų kaupimą ir nuolatinį atnaujinimą (žinių, gebėjimų ir idėjų pasiūla/paklausa, jų ryšiai ir sąveikos, formuojančios vertės kūrimo grandines, pačios grandinės bei duomenys gauti stebint S3 įgyvendinimo procesą (sekantis punktas));
- Vertės kūrimo grandinių, jas formuojančių ryšių ir sąveikų bei aplinkos, kurioje vyksta šie procesai stebėseną (žinių, gebėjimų ir idėjų cirkuliacija, politikos priemonių rinkinio (angl. policy-mix) realizavimas, poveikis, pokyčiai, tendencijos, poreikiai, naujos galimybės, švietimo, MTI, kitos sistemos, verslo sąlygos ir pan.);
- šių duomenų suvokimą, apdorojimą, sisteminimą, analizavimą, ekspertinį vertinimą, atvirumą, sklaidą ir pan.;
- siūlymų, rekomendacijų ir pan. šių duomenų pagrindu formulavimą ir pateikimą (tiek dėl vertės kūrimo grandinių, tiek dėl jas formuojančių ryšių ir sąveikų, tiek dėl aplinkos, kurioje vyksta šie procesai);
- siūlymų, rekomendacijų ir pan. realizavimo ir poveikio stebėseną (koordinavimo ir įgyvendinimo procesų stebėseną).

Tai turėtų būti nuolat besikartojantis procesas, neatsiejamas nuo nuolatinio EDP ir reikalaujantis aiškių ir veiksmingų sąsajų ir sąveikos su visais koordinavimo ir įgyvendinimo (neapsiribojant S3 ir MTI politika) lygmenimis. Rengiantis 2021-2027 m. S3 laikotarpiui, vertėtų sudaryti palankias sąlygas pilnai S3 ir susijusių procesų stebėsenai, todėl siūloma:

- Atnaujinti S3 stebėsenos metodiką, numatant joje aukščiau paminėtus aspektus, integruojant ją į 2021–2030 m. nacionalinio pažangos plano stebėsenos sistemą;
- formuoti S3 proceso koordinavimo, įgyvendinimo ir stebėsenos tinklus (tarpinstitucinius, tarpsektorinius, tarpžinybinius, tarptautinius ir pan.), leidžiančius tiek veiksmingai rinkti duomenis, tiek stiprinti gebėjimus, tiek sąveikauti įvairiems proceso dalyviams kelyje nuo įrodymo iki veiksmo; integruoti juos į darnios šalies ekonomikos pažangos, jos transformacijos stebėsenos tinklus;
- užtikrinti pakankamus (aukščiau aprašytas S3 stebėsenos apimtis atitinkančius) administracinius, analitinius, ekspertinius S3 stebėsenos pajėgumus ir nuolat stiprinti gebėjimus;
- sukurti atvirą informacinę sistemą (ar duomenų bazę), skirtą visiems S3 proceso duomenims kaupti, nuolat atnaujinti ir dalintis (laikantis duomenų apsaugos standartų);
- sukurti įvairaus sudėtingumo (ekspertiniam, administraciniam, visuomeniniam naudojimui) įrankius, leidžiančius S3 proceso dalyviams ir visiems suinteresuotiems bei besidomintiems dirbti su atvira duomenimis; sudaryti galimybes interaktyviai visuomenės įtraukimui į S3 stebėsenos procesą, EDP;
- S3 stebėseną vykdančioms institucijoms užtikrinti prieigą prie visų (taip pat neviešų) S3 stebėsenai reikalingų duomenų (pvz. Europos Sąjungos struktūrinės paramos kompiuterinės informacinės valdymo ir priežiūros sistemos (SFMS) duomenų (taip pat neviešų) apie priemones ir projektus, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai prisideda prie S3 tikslų).

PRIEDAS

8 lentelė. EVRK priskyrimai Sumanios specializacijos prioritetams

EVRK kodas	EVRK kodo pavadinimas	Korekcija
E (Energetika ir tvari plėtra)		
C1629	Kitų medienos gaminių gamyba; dirbinių iš kamštienos, šiaudų ir pynimo medžiagų gamyba	
C2521	Centrinio šildymo radiatorių ir katilų gamyba	
C2651	Matavimo, bandymo, navigacinės ir kontrolės įrangos prietaisų ir aparatų gamyba	Koeficientas 0,75
C2670	Optinių prietaisų ir fotografijos įrangos gamyba	
C2712	Elektros skirstomosios ir valdymo įrangos gamyba	
C2821	Orkaičių, krosnių ir krosnių degiklių gamyba	
C2825	Nebuitinių aušinimo ir vėdinimo įrenginių gamyba	
C2829	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, bendrosios paskirties mašinų ir įrangos gamyba	
D3512	Elektros perdavimas	
D3513	Elektros paskirstymas	
E3821	Nepavojingų atliekų tvarkymas ir šalinimas	
E3822	Pavojingų atliekų tvarkymas ir šalinimas	
F4321	Elektros sistemų įrengimas	
F4322	Vandentiekio, šildymo ir oro kondicionavimo sistemų įrengimas	
F4399	Kita, niekur kitur nepriskirta, specializuota statybos veikla	
M72 / 7	Moksliniai tyrimai ir taikomoji veikla	
G (Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos)		
C162	Gaminių ir dirbinių iš medienos, kamštienos, šiaudų ir pynimo medžiagų gamyba	C162 - C1629
C17	Popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba	C17 - C1721
C20	Chemikalų ir chemijos produktų gamyba	C20 - C2015 - C2020 - C205
C22	Guminių ir plastikinių gaminių gamyba	C22 - C2222
C236	Betono, cemento ir gipso gaminių bei dirbinių gamyba	
C239	Abrazyvinių gaminių ir niekur kitur nepriskirtų nemetalo mineralinių produktų gamyba	
C251	Konstruktinių metalo gaminių gamyba	
C26	Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba	C26 - C261 - C262 - C263 - C2651 - C2660 - C2670
C261	Elektroninių komponentų ir plokščių gamyba	
C262	Kompiuterių ir išorinės įrangos gamyba	
C263	Ryšų įrangos gamyba	
C2731	Skaidulinės optikos kabelių gamyba	
C2740	Elektros apšvietimo įrangos gamyba	
C2790	Kitos elektros įrangos gamyba	
C28	Niekur kitur nepriskirtų mašinų ir įrangos gamyba	C28 - C2821 - C2825 - C2829 - C2830 - C2893
C2830	Žemės ir miškų ūkio mašinų gamyba	
C2893	Maisto, gėrimų ir tabako apdorojimo mašinų gamyba	

EVRK kodas	EVRK kodo pavadinimas	Korekcija
C3320	Pramoninių mašinų ir įrangos įrengimas	
F41	Pastatų statyba	
F42	Inžinerinių statinių statyba	
F43	Specializuota statybos veikla	F43 - F4321 - F4322 - F4399
M7219	Moksliniai tyrimai ir taikomoji veikla	Koeficientas 0,6
M (Agroinovacijos ir maisto technologijos)		
C10	Maisto produktų gamyba	
C11	Gėrimų gamyba	
C1721	Gofruotojo popieriaus ir kartono bei taros iš popieriaus ir kartono gamyba	
C2015	Trąšų ir azoto junginių gamyba	
C2020	Pesticidų ir kitų agrocheminių medžiagų gamyba	
C2222	Plastikinių pakuočių gamyba	
H5210	Sandėliavimas ir saugojimas	Koeficientas 0,5
M7219	Moksliniai tyrimai ir taikomoji veikla	Koeficientas 0,4
S (Sveikatos technologijos ir biotechnologijos)		
C205	Kitų cheminių medžiagų gamyba	
C211	Pagrindinių vaistų pramonės gaminių gamyba	
C2651	Matavimo, bandymo, navigacinės ir kontrolės įrangos prietaisų ir aparatų gamyba	Koeficientas 0,25
C2660	Švitinimo, elektromedicininės ir elektroterapinės įrangos gamyba	
C325	Medicinos ir odontologijos prietaisų, instrumentų ir reikmenų gamyba	
M7211	Biotechnologijos moksliniai tyrimai ir taikomoji veikla	
T (Išmanusis, netaršus, susietas transportas)		
H5210	Sandėliavimas ir saugojimas	Koeficientas 0,5
H5221	Sausumos transportui būdingų paslaugų veikla	
H5222	Vandens transportui būdingų paslaugų veikla	
H5223	Oro transportui būdingų paslaugų veikla	
H5224	Krovinių tvarkymas	
H5229	Kita transportui būdingų paslaugų veikla	
M72 / 7		
I (Informacinės ir ryšių technologijos)		
J61	Telekomunikacijos	
J62	Kompiuterių programavimo, konsultacinė ir susijusi veikla	Koeficientas 0,5
J63	Informacinių paslaugų veikla	
J6201	Kompiuterių programavimo veikla	
M72 / 7		
V (Itrauki ir kūrybinga visuomenė)		
J58	Leidybinė veikla	
J591	Kino filmų, vaizdo filmų ir televizijos programų rengėjų veikla	
J620	Kompiuterių programavimo, konsultacinė ir susijusi veikla	Koeficientas 0,5

EVRK kodas	EVRK kodo pavadinimas	Korekcija
M702	Konsultacinė valdymo veikla	
M7111	Architektūros veikla	
M712	Techninis tikrinimas ir analizė	
M722	Moksliniai tyrimai ir taikomoji veikla	
M732	Rinkos tyrimas ir viešosios nuomonės apklausa	
P85	Švietimas	Koeficientas 0,2
R900	Kūrybinė, meninė ir pramogų organizavimo veikla	
R910	Bibliotekų, archyvų, muziejų ir kita kultūrinė veikla	

Kuriame pamatus įžvalgiems viešosios politikos sprendimams